

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Richard Mašek

**Operativně pátrací činnost a zpravodajská
činnost – pohled de lege ferenda na
trestněprávní legislativu a předpisy o Policii ČR
a Bezpečnostní informační službě**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Dalibor Šelleng, Ph.D.

Katedra: Katedra trestního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 6. února 2024

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 139 434 znaků včetně mezer.

Richard Mašek

V Praze dne 6. února 2024

Děkuji státním zástupcům a důstojníkům bezpečnostních sborů, kteří mi při zpracování diplomové práce vyšli vstříc a poskytli konzultace. Díky jejich radám a odborné pomoci jsem pochopil, co všechno je při zajišťování vnitřní bezpečnosti České republiky v sázce.

Dále děkuji JUDr. Daliboru Šellengovi, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce.

Obsah

1. Úvod	6
2. Vymezení problematiky, definice výzkumné otázky	8
2.1 Boj s moderním organizovaným zločinem.....	8
2.2 Význam zpravodajství pro boj s organizovaným zločinem	12
2.3 Definice výzkumné otázky	14
3. Shrnutí stavu poznání a současné právní úpravy.....	18
3.1 Operativně pátrací činnost v současné literatuře – dostupné definice a poznatky.....	18
3.1.1 Definice operativně pátrací činnosti	18
3.1.2 Právní úprava operativně pátrací činnosti	20
3.1.3 Prostředky operativně pátrací činnosti.....	22
3.1.4 Výstupy operativně pátrací činnosti, operativní informace a její analýza, použití operativní informace jako důkaz.....	24
3.2 Zpravodajská činnost BIS v současné literatuře – dostupné definice a poznatky	27
3.2.1 Bezpečnostní informační služba – kontrarozvědka ČR.....	27
3.2.2 Oddělovací imperativ.....	29
3.2.3 Pravomoce a prostředky BIS.....	29
3.3 Součinnostní modely v USA a právní úprava FBI.....	32
4. Současný model operativně pátrací činnosti a zpravodajské činnosti a spolupráce NCOZ a BIS.....	35
4.1 Identifikace problému – boj s moderním organizovaným zločinem.....	35
4.2 Identifikace orgánů příslušných pro boj s moderním organizovaným zločinem.....	35
4.3 Model operativně pátrací činnosti a zpravodajské činnosti.....	36
4.3.1 Prvotní šetření.....	36
4.3.2 Zahájení trestního řízení.....	40
4.3.3 Zpravodajská činnost	43
4.3.4 Výstupy operativně pátrací činnosti a zpravodajské činnosti	44
4.4 Důležité závěry z modelu	44
5. Právní a věcná analýza součinnostních modelů tzv. <i>task force</i> a <i>fusion center</i> , právní úpravy FBI a porovnání s tuzemskou právní úpravou	46
5.1 Fusion Center – součinnostní model s informační funkcí.....	47
5.2 Task Forces – součinnostní model s operační a informační funkcí.....	53
5.3 Součinnostní modely a oddělovací imperativ.....	55
5.4 Součinnostní modely z hlediska lidského faktoru	58
5.5 Součinnostní modely z hlediska ochrany utajovaných informací.....	59
5.6 Význam analytiky	60
6. Otázky související s prohloubením spolupráce NCOZ a BIS.....	62

7. Závěr.....	64
Seznam použitých zdrojů.....	65
Abstrakt.....	79
Abstract.....	80

1. Úvod

Podle Koncepce boje proti organizovanému zločinu do roku 2023 je spolupráce státních orgánů jedním z pilířů efektivního odhalování a vyšetřování organizovaného zločinu.¹ V souladu s tímto stanoviskem byl v posledních letech založen nejdřív společný vyšetřovací tým Daňová kobra a následně Hazardní kobra. Organizovaný zločin však nepřestává měnit svoji strukturu. Pachatelé se profesionalizují, svoji činnost úspěšně skrývají a používají moderní nástroje.² Zároveň se České republiky dotýká destabilizace mezinárodního prostředí, jejímž dopadem může být jak terorismus, tak působení cizí moci a zločineckých struktur na našem teritoriu. Proto se potřeba spolupráce státních orgánů při potlačování zvláště závažné kriminality ukazuje jako stále větší. Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR (dále také „NCOZ“) a Bezpečnostní informační služba (dále také „BIS“) jsou dvě klíčové složky působící na úseku vnitřní bezpečnosti České republiky, a proto se bude práce věnovat právě jim.

Cílem předložené diplomové práce je sestavit seznam otázek, kterými by se měl český zákonodárce zabývat v souvislosti s prohloubením spolupráce policie, konkrétně NCOZ, a vnitřní zpravodajské služby BIS. Hned v úvodu je potřeba zdůraznit, že bereme na vědomí složitost této otázky. Činnost orgánů činných v trestním řízení (dále jen „OČTŘ“) a zpravodajských služeb je v českém právu už po tři desetiletí striktně oddělena tzv. oddělovacím imperativem. Zároveň ale existují zahraniční modely výměny informací a operativní spolupráce státních orgánů (tedy součinnostní modely), které mohou posloužit jako podnět k diskuzi. A to zvláště v situaci, kdy český zákonodárce opakovaně projednává možnou použitelnost zpravodajských informací jako důkazu. V jádru diplomové práce je tedy vlastně téma **informace jako rozhodující hodnoty při zajišťování bezpečnosti České republiky**. A to jednak informace operativní na straně NCOZ, a jednak informace zpravodajská na straně BIS.

V první kapitole bude nejdříve vymezena problematika boje s organizovaným zločinem a definována výzkumná otázka. Právě požadavek efektivního odhalování a vyšetřování, jak jej zdůrazňuje Audit národní bezpečnosti 2016, celou debatu o posilování spolupráce ospravedlňuje.

¹ Koncepce boje proti organizovanému zločinu do roku 2023, Ministerstvo vnitra ČR, Praha 2018, dostupné z: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/koncepce_boje_proti_organizovanemu_zlocinu_do_roku_2023.pdf, s. 16.

² Audit národní bezpečnosti 2016, Praha 2016, dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>, s. 40.

Ve druhé kapitole bude shrnut současný stav poznání o operativně pátrací činnosti policie a zpravodajské činnosti zpravodajských služeb. Budou také zakotveny definice, které se budou dále v textu používat. Druhá kapitole také shrne současnou právní úpravu v dané oblasti.

Třetí kapitola představí současný tuzemský model operativně pátrací činnosti a zpravodajské činnosti a spolupráce NCOZ a BIS v boji s moderním organizovaným zločinem. Současný model operativně pátrací a zpravodajské činnosti bude sloužit jako podklad pro porovnání se zahraniční právní úpravou v následující kapitole.

Ve čtvrté kapitole bude provedena právní a věcná analýza vybraných amerických součinnostních modelů státních orgánů, konkrétně tzv. *task forces* a *fusion centers*. Tyto součinnostní modely budou porovnány s tuzemskou právní úpravou. Práce se také zaměří na právní úpravu amerického Federálního úřadu pro vyšetřování (dále jen „FBI“). Analýza právní úpravy amerických součinnostních modelů a její porovnání s tuzemskou právní úpravou poslouží jako podklad pro stanovisko, jakými otázkami je třeba se zabývat v souvislosti s prohlubováním spolupráce policie a zpravodajských služeb.

Pátá kapitola představí seznam otázek souvisejících s prohlubováním spolupráce NCOZ a BIS. Bude se tak vlastně jednat o výstupy analýzy ve třetí a ve čtvrté kapitole.

Závěr diplomové práce vyhodnotí, zda diplomová práce dokázala odpovědět na výzkumnou otázku a zda byl tedy splněn úkol diplomové práce. Dále bude v závěru vyhodnoceno, jaké úvahy nabízí diplomová práce pro budoucí diskuzi o trestním, policejním a zpravodajském právu.

Cílem diplomové práce není navrhnout konkrétní legislativní řešení. Je tomu tak zejména z důvodu limitovaného rozsahu výzkumu, který bylo možno pro potřeby diplomové práce realizovat. Účelem práce je sestavit stručný, ale zároveň kompaktní a užitečný seznam otázek, které bude muset český zákonodárce vyřešit v souvislosti s úvahami o prohlubování spolupráce mezi policií a zpravodajskými službami.

Diplomová práce bude v co nejširší míře vycházet z interních aktů řízení, metodik, stanovisek a odborné literatury. Její realizace by však vůbec nebyla možná bez konzultací, které laskavě poskytlo Vrchní státní zastupitelství v Praze, Národní centrála proti organizovanému zločinu, Katedra kriminální policie Policejní akademie ČR v Praze a Ministerstvo vnitra ČR.

2. Vymezení problematiky, definice výzkumné otázky

2.1 Boj s moderním organizovaným zločinem

Jakákoliv diskuze o posílení spolupráce státních orgánů, a tedy de facto posílení jejich pravomocí, musí být řádně a dostatečně odůvodněna. Z hlediska úvah o prohloubení spolupráce NCOZ a BIS je tedy nejdříve potřeba ustanovit, zda existuje skutečný a dostatečně závažný důvod ospravedlňující takové prohloubení spolupráce. Proto je možné považovat za zásadní poznatek Auditů národní bezpečnosti 2016 (dále jen „Audit“), že dochází k rozvoji tzv. **moderního organizovaného zločinu**. Ten podle Auditů spočívá v „nežádoucím ovlivňování rozhodnutí veřejných orgánů, vytváření klientelistických a korupčních sítí a ovlivnění normotvorby. Všechny tyto aktivity jsou obtížně prokazatelné, jejich velká část může být považována za legitimní a legální a jejich škodlivý charakter vyplývá pouze z jejich celkového důsledku, kterým je zpravidla neefektivní využití finančních prostředků.“³

Právě ve změně struktury zločineckých organizací a ve vytváření mocenských sítí (*networks*) je možné spatřovat bezprecedentní společenskou nebezpečnost s drastickými dopady na zájmy státu.⁴ Tím se moderní zločinecké struktury odlišují od tradičního pojetí organizovaného zločinu, které spočívalo v a priori nelegálním a často násilném jednání.⁵ Za významný příklad takového zločinného spolčení, neboli konspirace, by bylo možné označit údajné jednání podezřelých v kauze DOZIMETR nebo v kauze zneužití Vojenského zpravodajství. Vytváření mocenských sítí je cílené budování kontaktů, vazeb a spolupráce napříč veřejným a soukromým sektorem.

Právě tento typ kriminálního jednání podle amerického federálního prokurátora Andena Chowa vyžaduje proaktivní vyšetřování („*proactive investigation*“).⁶ Například v americkém prostředí je tento typ zvláště závažné kriminality vymezen tím, že se dotýká federálního zájmu. Proto jeho odhalování a vyšetřování probíhá na nejvyšší úrovni v systému vymáhání práva. Vyšetřováním je pověřena FBI a veřejnou žalobu zastupují federální prokurátoři.⁷ **Je tedy**

³ Audit národní bezpečnosti 2016 (citováno výše), s. 39.

⁴ K tomu CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Organized Crime: An Evolving Challenge for U.S. Law Enforcement*. R41547. Washington, D.C., 2013, dostupné z: https://www.everycrsreport.com/files/20130111_R41547_c5e3bd527aa1d0318fdfe5141b5ff63c7309c52a.pdf, s. 22-25.

⁵ Srov. tamtéž, *Summary*.

⁶ Assistant U.S. Attorney Anden Chow, přednáška na konferenci, konference Dohoda o vině a trestu a způsob jejího sjednávání, Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 5. října 2023.

⁷ Justice Manual 9-2.000 – Authority of the U.S. Attorney in Criminal Division Matters/Prior Approvals, dostupné z: <https://www.justice.gov/jm/jm-9-2000-authority-us-attorney-criminal-division-matters-prior-approvals#9-2.010>.

možné tvrdit, že moderní organizovaný zločin, a to zvláště v podobě vytváření mocenských sítí, tvoří specifickou kategorii kriminality, jejíž potlačování vyžaduje zvláštní prostředky.

Je důležité, že české strategické dokumenty určující směr v boji s organizovaným zločinem dochází k podobnému závěru jako prokurátor Chow. Audit stanovil v kategorii organizovaný zločin tři dílčí hrozby, jejichž relevance je pro ČR vysoká. Jsou to:

- a) prorůstání organizovaného zločinu do veřejné správy a orgánů činných v trestním řízení,
- b) zneužívání veřejných zakázek a veřejných rozpočtů,
- c) organizovaná daňová kriminalita.⁸

Všechny tři hrozby jsou spojeny s tématem moderního organizovaného zločinu. V reakci na rozvoj organizovaného zločinu pak Koncepce pro boj s organizovaným zločinem do roku 2023 (dále jen „Koncepce“) za použití intervenční logiky stanovila sérii strategických cílů umožňující efektivní odhalování a vyšetřování. Mimo jiné jsou to tyto strategické cíle:

- a) **Zvýšit efektivitu procesů v trestním řízení a zpřesnit definici problematických instrumentů.**
- b) **Posílit sdílení informací a spolupráci při řešení případů organizovaného zločinu.**
- c) **Adaptace OČTŘ na nové metody organizovaného zločinu.⁹**

Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2022 a 2023 (dále jen „Akční plán“) pak v mezích těchto strategických cílů zmiňuje mimo jiné tato opatření:

- a) Koordinace společného postupu k efektivnějšímu využití dat z bankovních účtů.
- b) Rozvoj pracovní metody Kobra v letech 2022 a 2023.
- c) Adaptace struktury Služby kriminální policie a vyšetřování na změny ve struktuře registrované trestné činnosti a nové výzvy.

⁸ Audit národní bezpečnosti 2016 (citováno výše), s. 41-42.

⁹ Koncepce boje proti organizovanému zločinu do roku 2023, s. 12-15.

- d) Pokračování v realizaci opatření vyplývajících z Auditů požadavků vůči ÚZČ SKPV.¹⁰

Pro úplnost se sluší dodat, že k podobným závěrům došla i zahraniční praxe. A to už relativně dávno. Tak třeba v roce 1964 Warrenova komise ve Spojených státech vybízela ke sdílení informací mezi policejními sbory na místní, státní a federální úrovni.¹¹ Davis a kol. pak zase popisují, jak americká policie v osmdesátých letech urychleně budovala svoje zpravodajské schopnosti v reakci na dramatický nárůst organizovaného zločinu.¹² Po útocích 11. září 2001 pak byla přijata komplexní právní úprava umožňující úzkou spolupráci a sdílení informací mezi státními orgány, reprezentovaná hlavně dvěma předpisy, a to *Homeland Security Act*¹³ a *Intelligence Reform Act*.¹⁴

Pokud však používáme změny ve struktuře a nástrojích organizovaného zločinu jako argument pro posílení pravomocí státních orgánů, pak výše zmíněné plánovací a organizační hledisko samo o sobě neobstojí. Klíčovým argumentem pro rozšíření moci státu je objekt trestného činu a jeho společenská nebezpečnost.

Zásadní skutečností je, že objektem trestného činu pachatelů moderního organizovaného zločinu je státní zájem, a to ať už v jakékoliv formě. Např. v kauze DOZIMETR napsali vyšetřovatelé, že „činnost skupiny je zaměřena na postupné využívání kontaktů z komunální i celorepublikové politické úrovně, a to zejména prostřednictvím volených zástupců z řad hnutí STAN a TOP 09, kteří svým vlivem nejprve pomohli (pomáhají) v provedení personálních změn v orgánech a v klíčovém managementu městských společností.“¹⁵ Přestože úryvek ze spisu se vztahuje k uvedené kauze, lze z něj v obecné rovině dovodit, že vytváření mocenských sítí zasahuje do samotné podstaty demokratického právního

¹⁰ Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2022 a 2023, Ministerstvo vnitra ČR, Praha 2022, dostupné z:

[file:///C:/Users/masek/Downloads/Ak%C4%8Dn%C3%AD_pl%C3%A1n_boje_proti_organizovan%C3%A9mu_zlo%C4%8Dinu_na_roky_2022_a_2023%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/masek/Downloads/Ak%C4%8Dn%C3%AD_pl%C3%A1n_boje_proti_organizovan%C3%A9mu_zlo%C4%8Dinu_na_roky_2022_a_2023%20(2).pdf), s. 4, 10, 26, 29.

¹¹ Warren Commission Report, 1964, s. 465-466. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/GPO-WARRENCOMMISSIONREPORT/pdf/GPO-WARRENCOMMISSIONREPORT.pdf>

¹² DAVIS, Lois M., POLLARD, Michael S., WARD, Kevin, WILSON, Jeremy M., VARDA, Danielle M., HANSELL, Lydia, STEINBERG, Paul S. *Long-Term Effects of Law Enforcement's Post-9/11 Focus on Counterterrorism and Homeland Security*. RAND Corporation, 2010, s. 39. Dostupné z: <https://www.rand.org/pubs/monographs/MG1031.html>.

¹³ 6 U.S.C. Chapter 1 – HOMELAND SECURITY ORGANIZATION

¹⁴ Title I of Public Law 108-458; 118 Stat. 3688.

¹⁵ „Bud“ bude topka naše, nebo nebude existovat.“ Jak Pospíšilův klíčový muž zatáhl vládní stranu do korupční kauzy. In: *DenikN* [online]. 27. 8. 2023 [cit. 10-11-2023]. Dostupné z: <https://denikn.cz/1218726/bud-bude-topka-nase-nebo-nebude-existovat-jak-pospisluv-klucovy-muz-zatahl-vladni-stranu-do-korupcni-kauzy/?ref=list>

státu. Trestné činy stíhané v uvedené kauze a v podobných kauzách nejsou zařazeny do Hlavy IX tr. zákoníku, jejímž objektem státní zájem je. Navzdory tomu je ale možné usuzovat, že státní zájem České republiky byl napaden, a to pro předmět útoku, kterým je v uvedeném příkladu výkon veřejné funkce, veřejný rozpočet apod.¹⁶ V jazyce Národní bezpečnostní strategie 2023 pak tímto jednáním dochází k ohrožení životního zájmu (konkrétně „formální i faktické zachování všech náležitostí demokratického právního státu“), strategického zájmu (konkrétně „zajištění vnitřní bezpečnosti“) a dalšího významného zájmu (konkrétně „snižování kriminality“) České republiky.¹⁷

Rostoucí společenská nebezpečnost pak vychází z kombinace skutečností – objektem trestné činnosti je samotný státní zájem a moderní struktura a nástroje organizovaného zločinu umožňují páchání této trestné činnosti skrytě a efektivně.

Rozvoj organizovaného zločinu a protistátní činnosti a růst schopností pachatelů může ve své krajní formě vést k tomu, že státní orgány nebudou schopny účinně proti pachatelům bojovat. Náskok, který pachatelé nad policií získají, pak bude nejen v rovině právní, ale rovněž organizační, technologické a ekonomické. Na to už v roce 2014 upozorňoval tehdejší ředitel FBI James Comey. Tehdy varoval před tím, když se policie ocitá v temnotě („*going dark*“), protože nad ní mají pachatelé náskok.¹⁸ S podobným varováním pak přišel i vládní návrh komplexní novely policejního, trestního a zpravodajského práva v roce 2019. Důvodová zpráva uváděla, že: „ (...) Část oprávnění policie neodpovídá jejím současným možnostem, čímž je komplikována schopnost efektivně reagovat na nové trendy a způsoby ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.“¹⁹ A podobně o věci ostatně smýšlí i Ústavní soud, který se vyslovil, že: „Stát má pro naplnění veřejného zájmu na zajištění bezpečnosti obyvatel a majetkových hodnot za úkol trestnou činnost odhalovat, objasňovat a předcházet jí; aby mohl tento úkol plnit efektivně, nesmí za pachateli ve svých vyšetřovacích metodách „pokulhávat“ a musí mít k dispozici odpovídající technické prostředky.“²⁰

¹⁶ Srov. komentář k Hlavě IX tr. zákoníku in: DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. Trestní zákoník: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-11-10]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁷ Bezpečnostní strategie České republiky 2023, body 16,17,18.

¹⁸ Projev ředitele FBI Jamese Comeyho, dostupné z: <https://www.fbi.gov/news/speeches/going-dark-are-technology-privacy-and-public-safety-on-a-collision-course>.

¹⁹ Vládní návrh zákona dostupný ve VeKLEP pod č. 715/19, č.j. předkladatele MV-17094/OBP-2019. Důvodová zpráva, obecná část, s. 1.

²⁰ Pl. ÚS 45/17, bod 127.

Ve výsledku už pak není zásadní, zda pachatelé získají náskok na poli moderního organizovaného zločinu, protistátní činnosti, terorismu nebo tradiční kriminality. Ve svém souhrnu tato situace vede k přímému a vážnému ohrožení národní bezpečnosti České republiky.

Je tedy možné uzavřít, že

- 1) změna struktury a nástrojů organizovaného zločinu a jejich rostoucí společenská nebezpečnost je trend již popsáný (a tedy přijatý) strategickými dokumenty,
- 2) efektivita procesů, spolupráce, sdílení informací a adaptace na moderní organizovaný zločin jsou podle těchto strategických dokumentů klíčové součásti boje proti organizovanému zločinu dnes a v budoucnu.

2.2 Význam zpravodajství pro boj s organizovaným zločinem

Východiskem pro tuto podkapitolu by mohl být citát náměstka amerického generálního prokurátora Matthewa G. Olsena, který před americkými senátory obhajoval ustanovení 702 zákona o zahraničním zpravodajství.²¹ Je to jedno z klíčových ustanovení umožňujících FBI sbírat zpravodajské informace. Olsen řekl: „Kongres přijal ustanovení 702 jako součást zásadních právních reforem po útocích 11. září. Tyto útoky dokázaly, že musíme zaprvé sdílet zpravodajské informace a zadruhé odstranit zeď mezi zpravodajstvím a vymáháním práva.“²² Olsenovo stanovisko je v rozporu s tuzemským chápáním oddělovacího imperativu, jak o něm bude pojednáno níže. Stojí ovšem za zdůraznění, že v našem domácím prostředí se podobně vyjádřil i ředitel BIS brig. gen. Michal Koudelka. Ten řekl: „Jednou z důležitých věcí je výborná a velmi úzká spolupráce s policií. To je něco, na čem jsme dlouho pracovali, a to považuji tedy za jeden z úspěchů, kterého jsme během mého působení (*jako ředitele BIS, pozn. autora*) dosáhli.“²³ Koudelkovo vyjádření je rozhodně třeba chápat v kontextu českého právního řádu. I tak ale ukazuje na trend posilující spolupráce BIS a policie.

Přechozí podkapitola představila argumenty pro to, že boj s moderním organizovaným zločinem vyžaduje větší spolupráci státních orgánů. Nyní se musíme zaměřit na to, jakou roli

²¹ Foreign Intelligence Surveillance Act of 1978, Sec. 702.

²² Výpověď náměstka generálního prokurátora M. Olsena v Senátu Kongresu Spojených států dne 13. června 2023. Dostupné z: <https://www.justice.gov/opa/speech/assistant-attorney-general-matthew-g-olsen-delivers-opening-remarks-senate-judiciary>.

²³ Byl bych rád, aby službě šéfovala žena, říká šéf BIS Koudelka v rozhovoru po jmenování generálem. In: *iRozhlas.cz* [online]. 9. 5. 2023 [cit. 19-12-2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/michal-koudelka-bis-general-rozhovor_2305091532_mfk.

v této spolupráci hraje zpravodajství. Máme tím přitom na mysli zpravodajství jako činnost, tedy získávání informací, ne jako instituci.

Davis a kol. zpracovali výzkum vývoje zpravodajství v rámci policie. Přestože se tento výzkum primárně týká boje s terorismem po útocích 11. září, jeho závěry jsou aplikovatelné na celou kategorii zvláště závažné, resp. organizované kriminality. **Obecně je možné říct, že policejní sbory posilují svoje schopnosti v oblasti zpravodajství, resp. kriminálního zpravodajství.** Závěry z výzkumu Davise a kol. lze shrnout v těchto obecných trendech (závěry jsou přizpůsobeny tuzemské terminologii):

- rozparcelované kriminální zpravodajství, zaměřené na jednotlivé druhy kriminality (drogy, daně apod.) se sjednocuje do komplexního kriminálního zpravodajství zaměřeného na všechny druhy hrozeb (*all-crimes, all-hazards approach*);
- kromě specializovaných oddělení kriminálního zpravodajství vznikají i společné skupiny pro posílení spolupráce napříč organizačními články, útvary, orgány a úřady;
- posiluje se *networking* (tj. formální i neformální navazování kontaktů mezi příslušníky) v rámci státních orgánů a formalizuje se spolupráce a sdílení informací mezi příslušníky, a to právě s cílem posílení zpravodajství.²⁴

Ve výše uvedených částech koncepčních vládních dokumentů vztahujících se k boji s organizovaným zločinem není kriminální zpravodajství *expressis verbis* zmiňováno. To je logické zvláště vzhledem ke skutečnosti, že pojem kriminální zpravodajství není zakotven v českém právním řádu. Je to ale činnost, kterou OČTŘ a další státní orgány provádějí prostřednictvím zpravodajských nástrojů podle trestního řádu, policejního zákona a dalších předpisů.²⁵ Vzhledem k tomu, že téma propojení zpravodajství a boje proti organizované kriminalitě není v tuzemsku komplexně zpracováno, lze pouze obecně uvést tyto skutečnosti:

²⁴ DAVIS, Lois M., POLLARD, Michael S., WARD, Kevin, WILSON, Jeremy M., VARDA, Danielle M., HANSELL, Lydia, STEINBERG, Paul S. *Long-Term Effects of Law Enforcement's Post-9/11 Focus on Counterterrorism and Homeland Security*. RAND Corporation, 2010, s. 42. Dostupné z: <https://www.rand.org/pubs/monographs/MG1031.html>.

²⁵ Dalším orgánem může být např. Finanční analytický úřad (FAÚ). Obecně dále: MICHÁLEK, Luděk. *Kriminální zpravodajství jako nástroj kontroly trestné činnosti a zajišťování vnitřní bezpečnosti*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2020, s. 11.

- vzhledem k vývoji hrozeb je v současné době tématu zabezpečování informací a kriminálního zpravodajství věnována zvýšená pozornost;²⁶
- spolupráce vyšetřovatelů z NCOZ a zpravodajců z BIS je veřejně a oficiálně doložena;²⁷
- stejně tak je tato spolupráce veřejně a oficiálně označována za potřebnou a prospěšnou, a to i ve spojitosti s konkrétními kauzami;²⁸
- již delší dobu je vedena odborná diskuze o oslabení nebo prolomení oddělovacího imperativu, který znemožňuje spolupráci OČTŘ a zpravodajských služeb. Nejvýraznějším projevem této diskuze byl vládní návrh změny zákona projednávaný v Poslanecké sněmovně v 8. volebním období jako tisk 642/0. Tato rozsáhlá novela trestního, policejního a zpravodajského práva měla mj. umožnit využití zpravodajských informací v trestním řízení. (O novele bude podrobně pojednáno níže.) Opakovaně se otázka důkazního využití zpravodajské informace objevuje ve spojitosti s kontroverzními kauzami působení cizí moci na teritoriu ČR. Naposled to bylo třeba v kauze dekonspirovaného spolupracovníka ruské Služby vnější rozvědky na Ministerstvu zahraničí ČR.²⁹

Je možné uzavřít, že současná praxe považuje zpravodajství (myšleno zpravodajství jako činnost – sběr informací, ne jako instituci), resp. kriminální zpravodajství za důležitou součást boje s organizovaným zločinem. Výzkum navíc ukazuje trendy na sjednocování zpravodajských postupů a jednotek.

2.3 Definice výzkumné otázky

Cílem diplomové práce je navázat na diskusi vedenou v koncepčních vládních dokumentech zmíněných výše. Existují tři východiska pro výzkumnou otázku:

Východisko č. 1. Efektivita procesů trestního řízení, spolupráce státních orgánů, sdílení informací a adaptace na moderní organizovaný zločin jsou témata opakovaně skloňovaná

²⁶ Např. INTERPOL k tématu criminal intelligence. Dostupné z: <https://www.interpol.int/How-we-work/Criminal-intelligence-analysis2>.

²⁷ Např. zadržení vora v zákoně na území ČR v lednu 2023, tisková zpráva PČR dostupná z: <https://www.policie.cz/clanek/zadrzeni-vora-v-zakone.aspx>.

²⁸ Např. Šéf protimafiánské centrály o Vrběticích: Nedostali jsme info o GRU od Američanů, přišli jsme na to sami. In *iRozhlas.cz* [online]. 30. 6. 2021 [cit. 21-05-2023]. Dostupné z https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rozhovor-ncoz-jiri-mazanek_2106300500_kuc.

²⁹ Ministerstvo zahraničí propustilo zaměstnance, který spolupracoval s Ruskem. BIS ho sledovala již roky. In: *iRozhlas* [online]. 15. září 2022 [cit. 17-10-2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spion-mzv-ministerstvo-zahranici-ruske-tajne-sluzby_2209152004_jjp

strategickými dokumenty. Vzhledem ke spolupráci státních orgánů stojí za zvláštní zmínku důraz, které strategie kladou na rozvoj schopností na bázi týmu Daňová kobra.³⁰ Dále je obecně možné uvést příklad spolupráce NCOZ a Vojenské policie³¹ nebo přeshraniční spolupráce Národní protidrogové centrály (dále jen „NPC“)³². Lze důvodně očekávat, že požadavek na efektivitu, spolupráci, sdílení informací a adaptaci bude v budoucnu s rozvojem moderního organizovaného zločinu ještě posilovat.

Východisko č. 2. Je vedena odborná diskuze o oslabení nebo prolomení oddělovacího imperativu, který znemožňuje spolupráci OČTŘ a zpravodajských služeb. A to v zájmu posílení možností vyšetřovatelů a zpravodajců při spolupráci při zajišťování bezpečnosti ČR.

Východisko č. 3. Americké právo nabízí tři podněty k debatě o zajišťování vnitřní bezpečnosti:

- Americký systém neobsahuje oddělovací imperativ. To znamená, že orgány vymáhající právo (*law enforcement*) a zpravodajské orgány (*intelligence*) se překrývají. Nejvýraznějším příkladem tohoto modelu je FBI. FBI je federální kriminální policie a zároveň vnitřní zpravodajská služba. (Viz další kapitoly.) Pro úplnost se sluší dodat, že tento model v různé míře uplatňují i další státy, které mají dlouhou a dobrou tradici v bezpečnostní politice, např. Velká Británie (MI5)³³, Francie (DGSI)³⁴ nebo Polsko (ABW).³⁵
- Kromě toho americké právo nabízí větší množství součinnostních modelů státních orgánů na úseku vnitřní bezpečnosti. Pro potřeby diplomové práce byly vybrány dva z těchto modelů. Prvním z nich je model tzv. *fusion centers*, která jsou zřizovaná pro sdílení informací a společnou analýzu.
- Druhým modelem jsou tzv. *task forces* zřizované pro sdílení informací a analýzu a rovněž pro operační spolupráci. O obou modelech bude podrobně pojednáno dále.

³⁰ Více na webových stránkách Daňové kobry. Dostupné z: <https://www.danovakobra.cz/>.

³¹ Viz: V Pardubicích zasahovali vojenští i protimafiánští policisté. Detektivové obvinili bývalého primátora. In: *iRozhlas.cz* [online]. 21.11.2023 [cit. 22-11-2023]. https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vojenska-policie-2311210837-cen?_ga=2.233646555.410085514.1700647743-525248519.1700647743

³² Např.: operace NPC „Hrabě“, Výroční zpráva NPC 2022. Možno stáhnout z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zprava-narodni-protidrogove-centraly-za-rok-2022.aspx>, s. 13.

³³ Více informací na: <https://www.mi5.gov.uk/>.

³⁴ Více informací na: <https://www.dgsi.interieur.gouv.fr/>.

³⁵ Více informací na: <https://www.abw.gov.pl/en>.

Pro potřeby diplomové práce budou nadále modely spolupráce státních orgánů (včetně tzv. *task forces* a *fusion centers*) označovány jako součinnostní modely.

Na základě těchto tří východisek formulujeme výzkumnou otázku takto:

Jaké věcné a právní otázky by musela vyřešit novela umožňující větší spolupráci Policie ČR, konkrétně NCOZ, a zpravodajských služeb, konkrétně BIS?

Jinými slovy je cílem diplomové práce vytvořit seznam toho, co by musel český zákonodárce vyřešit v případě, že by chtěl zákonem aprobovat prohloubení spolupráce NCOZ a BIS. Novela zákona je tedy použita jako referenční kritérium, které umožní efektivně a komplexně zhodnotit, jaké otázky se s problematikou pojí. I když cílem práce není navrhnout konkrétní legislativní řešení, je vhodné doplnit, že v podmínkách platného právního řádu by se jednalo o přímou novelu trestního řádu, zákona o Policii ČR a zákona o zpravodajských službách ČR a dále příslušných prováděcích předpisů a interních aktů řízení.

K řešení výzkumné otázky bude zvolena jednoduchá metoda porovnání. Nejdříve bude jako základ sestaven současný model operativně pátrací činnosti NCOZ a zpravodajské činnosti BIS a rovněž spolupráce těchto dvou složek. Následně budou věcné a právně analyzovány dva vybrané americké součinnostní modely (tzv. *task force* a *fusion center*) a rovněž právní úprava FBI. Na základě porovnání tuzemského modelu a tří vybraných amerických modelů bude sestaven seznam otázek, které je třeba vyřešit v souvislosti s prohloubením spolupráce policie a zpravodajských služeb.

Jako hledisko pro porovnání jsou záměrně vybrány součinnostní modely, které vychází z odlišné právní kultury. Jedná se o méně konvenční přístup. Konfrontace tuzemské úpravy s tou zahraniční však zajistí originální a zajímavé výstupy pro další debatu o problematice.

Při řešení výzkumné otázky budou průběžně sledována následující kritéria. Kritéria umožní kontrolovat, zda úspěšně dochází k řešení zadané otázky. Budou sledována tato kritéria:

- 1) Změna legislativy: Jaké otázky by bylo třeba vyřešit v souvislosti se změnou legislativy? Nebudou tedy sledována témata pro širší odbornou nebo akademickou diskuzi, pouze pro legislativní účely.
- 2) Spolupráce NCOZ a BIS: Může v českém právu dojít k oslabení nebo odstranění oddělovacího imperativu? Co to znamená pro použitelnost zpravodajských informací jako důkazu? Je tato změna ústavně konformní?

3) Efektivní spolupráce NCOZ a BIS: Co znamená v našem prostředí efektivní spolupráce a jaké zahrnuje pravomoci a povinnosti NCOZ a BIS? Jaké plyne poučení z amerických součinnostních modelů, české metody Kobra nebo spolupráce NCOZ a Vojenské policie?

3. Shrnutí stavu poznání a současné právní úpravy

Tato kapitola shrne současný stav poznání a výzkumu. Diplomová práce se dotkne několika samostatných oborů. Proto bude i tato kapitola strukturována podle těchto oborů. V každé podkapitole shrne literaturu a důležité poznatky z příslušného oboru.

Jak již bylo uvedeno výše, jádrem diplomové práce je otázka informací a jejich využití státními orgány při zajišťování vnitřní bezpečnosti ČR. Proto se obory, ze kterých práce čerpá, věnují právě způsobům získávání a využití informací policií a zpravodajskými službami.

Diplomová práce se věnuje problematice upravené trestním, policejním a zpravodajským právem. Proto v této kapitole shrneme i současnou právní úpravu.

Kapitola má tyto části:

- a) **Operativně pátrací činnost v současné literatuře – dostupné definice a poznatky,**
- b) **Zpravodajská činnost BIS v současné literatuře – dostupné definice a poznatky,**
- c) **Součinnostní modely v USA a právní úprava FBI.**

Na základě rešerše budou definovány i pojmy, které budou dále v práci použity.

3.1 Operativně pátrací činnost v současné literatuře – dostupné definice a poznatky

Cílem následující podkapitoly je shrnout dostupné definice a poznatky, které současná literatura nabízí k tématu operativně pátrací činnosti.

3.1.1 Definice operativně pátrací činnosti

Diplomová práce bude vycházet z definice operativně pátrací činnosti, kterou poskytli Dvořák a Kloubek: „**operativně pátrací činnost má právní povahu, představuje systém specifických metod a prostředků využívaných převážně utajovaným způsobem, k tomu pověřenými příslušníky působícími v zákonem určených policejních orgánech, s cílem ochrany společnosti před kriminalitou.**“³⁶ Na podkladě této definice je možné uvažovat o

³⁶ DVORÁK, Vratislav a KLOUBEK, Martin. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2011, s. 9.

operativně pátrací činnosti v rovině její **právní úpravy**, v rovině **metod a prostředků** a v rovině jejího účelu, resp. jejích **výstupů**.

Starší literatura cituje dnes již neúčinný Závazný pokyn policejního prezidenta (dále jen „ZPPP“) č. 131 z 30. listopadu 2001. Jeho znění je však možné z výzkumných důvodů použít i dnes. Budka shrnuje, že ZPPP č. 131 operativně pátrací činností rozumí **„ucelený systém postupů, používání operativně pátracích prostředků a podpůrných operativně pátracích prostředků uskutečňovaný oprávněným útvarem podle zvláštních právních předpisů (...) a z nich vycházejících aktů řízení převážně utajovaným způsobem, zaměřených k ochraně zájmů chráněných zákony a mezinárodními smlouvami v trestně právní oblasti a spočívající v soustavném získávání, shromažďování, prověřování, případně rozpracování operativních informací.“**³⁷ V současnosti účinný ZPPP č. 15/2016, o operativně pátrací činnosti a zřizování pracovních týmů a pracovních skupin, není veřejný.

Je zásadní, že výše citovaný ZPPP č. 131 chápe operativně pátrací činnost jako činnost policie, která se realizuje jak v trestním řízení, tak i mimo něj, a má oporu v několika právních předpisech, který každý stanovují jiný okruh prostředků a metod. Operativně pátrací činnost tak není omezována buď pouze na činnost policie podle zákona o Policii ČR, nebo pouze na činnost související s použitím operativně pátracích prostředků podle trestního řádu. Operativně pátrací činnost zahrnuje jak postupy a prostředky podle zákona o Policii ČR, tak podle trestního řádu, případně podle dalších předpisů.³⁸ Budka např. v kapitole o objasňování zvlášť závažných případů obecné kriminality uvádí dohromady operativně pátrací prostředky, podpůrné operativně pátrací prostředky a postupy operativně pátrací činnosti.³⁹ I na tom je možné pozorovat komplexní charakter operativně pátrací činnosti.

Operativně pátrací činnost dále upravují interní akty řízení, konkrétně Závazné pokyny policejního prezidenta a Pokyny obecné povahy nejvyššího státního zástupce, dále příslušná výkladová stanoviska a metodiky.⁴⁰

³⁷ BUDKA, Ivan. *Vybrané kapitoly z činnosti Služby kriminální policie a vyšetřování*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2002, s. 24.

³⁸ DVOŘÁK, Vratislav a KLOUBEK, Martin. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2011, s. 14-16.

³⁹ BUDKA, Ivan. *Vybrané kapitoly z činnosti Služby kriminální policie a vyšetřování*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2002, s. 152-157.

⁴⁰ Např. ZPPP č. 209/2008, kterým se upravuje postup při vyžadování sledování osob a věcí pro účely trestního řízení, ZPPP č. 186/2011, o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu, ZPPP č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení, ZPPP č. 100/2018, o kriminalistickotechnické činnosti. POP č.

3.1.2 Právní úprava operativně pátrací činnosti

Podle Dvořáka a Kloubka operativně pátrací činnost lze dělit do dvou etap, kterými jsou:

- 1) konspirativní postup při využití operativních, neboli zpravodajských, metod a
- 2) postup podle trestního řádu.⁴¹

Z toho vyplývá, že operativně pátrací činnost pokrývá jak činnost orgánů činných v trestním řízení v rámci trestního řádu, resp. trestního řízení, tak i činnost, která trestnímu řádu nepodléhá. Na základě toho můžeme bezpečně určit, že operativně pátrací činnost sestává z vícero etap, které se liší jak svým zákonným režimem, tak i metodami a prostředky. Proto bude v následujícím textu stěžejní odlišit od sebe jednotlivé etapy a zaměřit se přitom na konkrétní zákonný režim v jednotlivých etapách.

Za okamžik předělu jednotlivých etap operativně pátrací činnosti je možné označit sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 tr. řádu. Fryšták hovoří o oddělení „neformální fáze“ operativní policejní práce od postupu „pomocí úkonů trestního řízení.“⁴² Chmelík zase popisuje rozdílné postupy a prostředky, které jsou použity jednak před a jednak po zahájení úkonů trestního řízení.⁴³ Ve shodě s tím se vyjadřují i Šlesinger a Vangeli ve dvou komentářích k zákonu o Policii ČR, kde uvádějí, že ustanovení § 69 popisuje postup policie před zahájením úkonů trestního řízení.⁴⁴ Je tedy možno dovést, že zahájení úkonů trestního řízení od sebe odděluje **dva zákonné režimy operativně pátrací činnosti**. Příslušný zákonný režim pak určuje i metody a prostředky operativně pátrací činnosti a určí i použitelnost jejích výstupů.

9/2019, o postupu státních zástupců v trestním řízení. Stanovisko ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů k problematice zjišťování obsahu mobilních telefonů a jiných datových nosičů, včetně obsahu e-mailových schránek, poř. č. 1/2015, Sbírká výkladových stanovisek Nejvyššího státního zastupitelství. POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY, ÚSKPV. *Analýza odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí dle trestního řádu a rušení provozu elektronických komunikací Policií ČR za rok 2021*. Praha, 2022.

⁴¹ DVOŘÁK, Vratislav a KLOUBEK, Martin. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2011. s. 17.

⁴² FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2015. s. 67-68.

⁴³ CHMELÍK, Jan. *Operativně pátrací činnost a zvyklosti v trestním řízení*. *Trestní právo*, 2020, č. 3. s. 10-12.

⁴⁴ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: Komentář*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014. s. 297.

ŠLESINGER, René. Komentář k § 69 policejního zákona. In ŠTEINBACH, Miroslav, ŠLESINGER, René, ZIMMERMANN, Miroslav, BÍLEK, Milan a HLAVÁČOVÁ, Kateřina. *Zákon o Policii České republiky: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 177.

Nejprve se budeme věnovat činnosti policie před zahájením úkonů trestního řízení. Podle doslovné dikce § 69 zákona o Policii ČR policie před zahájením trestního řízení **vyhledává, odhaluje a je-li to třeba i dokumentuje skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin.** Z Vangeliho i Šlesingerova komentáře k zákonu o Policii ČR pak vyplývá, že policie před zahájením úkonů trestního řízení postupuje v režimu zákona o Policii ČR a na základě obecného zmocnění daného § 158 odst. 1 tr. řádu.⁴⁵ Na zákon o Policii ČR pak v komentáři k trestnímu řádu, konkrétně § 158 odst. 1 tr. řádu, odkazuje Stříž, který uvádí, že obecné zmocnění policejních orgánů k odhalování trestné činnosti dané trestním řádem neposkytuje detaily ohledně konkrétních postupů či nástrojů.⁴⁶ **Lze tedy shrnout, že před zahájením trestního řízení realizuje policie operativně pátrací činnost v režimu zákona o Policii ČR, a to na základě obecného zmocnění daného trestním řádem. Obecně se tato fáze označuje jako „šetření“.**

Ke zlomu v činnosti policie dojde sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení. K zahájení trestního řízení dojde pro podezření, že byl spáchán trestný čin s tím, že toto podezření je třeba prověřit úkony trestního řízení.⁴⁷ **Zahájením trestního řízení se činnost policie překlopí do režimu trestního řádu.** Veškeré úkony tedy nadále podléhají standardům trestního řádu, a nikoliv zákona o Policii ČR. Zahájením úkonů trestního řízení se proto otevírá druhá etapa operativně pátrací činnosti, která je charakterizována jinou právní úpravou a částečně také jinými metodami a prostředky. To potvrzuje i Stříž, který považuje za nepřipustné, aby policie postupovala dále ve volnějším režimu policejního zákona, i když jsou již dány důvody pro zahájení trestního řízení.⁴⁸ Podle § 12 odst. 10 tr. řádu zahájením úkonů trestního řízení začíná přípravné řízení, které trvá až do podání obžaloby podle § 174 tr. řádu.⁴⁹ Sluší se pro pořádek zmínit, že první částí přípravného řízení je prověřování trvajících od zahájení trestního řízení do zahájení trestního stíhání. Druhou částí je vyšetřování trvajících od zahájení trestního stíhání do podání obžaloby státním zástupcem. **Úkony trestního řízení se zahajují**

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ STRÍŽ, Igor. Komentář k § 158 tr. řádu. In DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. s. 1159.

⁴⁷ FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2015. s. 70.

⁴⁸ STRÍŽ, I. § 158 [Úkony prověřování]. In: AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-11-10]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁹ FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2015. s. 65.

k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin.⁵⁰

3.1.3 Prostředky operativně pátrací činnosti

Dosud jsme ponechali stranou samotné **prostředky operativně pátrací činnosti**. Činili jsme tak zcela záměrně, protože z hlediska taktiky a techniky nemá smysl rozlišovat, ve kterém zákonném režimu jsou prostředky operativně pátrací činnosti nasazeny. Navíc tyto prostředky se budou ve velké míře překrývat i se zpravodajskou technikou, o které bude pojednáno níže. Jinými slovy odposlech z hlediska své techniky a taktiky nasazení zůstává odposlechem bez ohledu na to, zda je nasazen v rámci operativně pátrací nebo zpravodajské činnosti.

Podle Dvořáka a Kloubka je **cílem policie v etapě před zahájením trestního řízení předcházet, odhalovat a objasňovat trestnou činnost.**⁵¹ Policie postupuje z vlastní iniciativy. To potvrzuje také Růžička, který zmiňuje dvě charakteristiky operativně pátrací činnosti, a to **důvěrnou povahu a průzkumný charakter.**⁵² Podle ustanovení § 69 odst. 2 zákona o Policii ČR je policista při operativně pátrací činnosti před zahájením trestního řízení povinen postupovat za využití oprávnění a prostředků uvedených v policejním zákoně. Tímto zákon odkazuje zejména na podpůrné operativně pátrací prostředky, na institut podání vysvětlení, získání informací od správce daně a další.⁵³

Dvořák a Kloubek obecně vymezují formu operativně pátrací činnosti v režimu zákona o Policii ČR jako **specifické zpravodajské metody.**⁵⁴ Jako prostředky pak slouží **prostředky podle zákona o Policii ČR, kriminalistické prostředky a rovněž prostředky zákonem neupravené, jako třeba pachové stopy.**⁵⁵

⁵⁰ Srov. § 158 odst. 3 tr. řádu.

⁵¹ DVORÁK, Vratislav a KLOUBEK, Martin. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2011. s. 14-16.

⁵² RŮŽIČKA, Miroslav. Operativně pátrací prostředky z pohledu státního zastupitelství. In HUNDÁK, Štefan (ed). *Použití operativně pátracích prostředků k získání důkazů pro trestní řízení*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2004. s. 10.

⁵³ ŠLESINGER, René. Komentář k § 69 policejního zákona. In ŠTEINBACH, Miroslav, ŠLESINGER, René, ZIMMERMANN, Miroslav, BÍLEK, Milan a HLAVÁČOVÁ, Kateřina. *Zákon o Policii České republiky: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 177.

⁵⁴ DVORÁK, Vratislav a KLOUBEK, Martin. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2011. s. 21.

⁵⁵ Tamtéž.

Dvořák a Kloubek pak stručně definují prostředky operativně pátrací činnosti v režimu trestního řádu jako **prostředky, jejichž použití upravuje trestní řád**.⁵⁶ Tím se tedy má na mysli operativně pátrací prostředky a další prostředky OPČ ve smyslu trestního řádu.

Prostředky operativně pátrací činnosti lze z velké části podřadit pod zahraniční pojem *surveillance*. Zvláště americká literatura nabízí celou řadu odborných textů na toto téma, pod které podřazuje sledování, odposlech a záznam telekomunikačního provozu, zjišťování polohy a další prostředky.⁵⁷ Odborné texty týkající se *surveillance* pokrývají jak témata taktiky a techniky nasazení prostředků operativně pátrací činnosti, tak právní, někdy i etické otázky jejich použití.

Rovněž v domácí literatuře je možné najít celou řadu relevantních odborných textů. Jednak jde o texty týkající se přímo prostředků operativně pátrací činnosti, tedy např. odposlechů nebo sledování.⁵⁸ Druhou kategorií jsou pak texty, které zasazují operativně pátrací činnost do kontextu kriminalistické taktiky. Buď se jedná o literaturu pojednávající o kriminalistické taktice obecně.⁵⁹ Nebo jde o odborné příspěvky zabývající se přímo jednou typově určenou trestnou činností a použitím operativně pátrací činnosti při jejím odhalování.⁶⁰ Takové odborné texty jsou pro nás nejpřínosnější, jelikož poskytují přímý vhled do operativně pátrací činnosti. Vhodným příkladem takového textu je třeba esej *Návrh opatření pro rozvoj problematiky vyhledávání a odčerpávání výnosů z trestné činnosti v rámci policie České*

⁵⁶ Tamtéž, s. 22.

⁵⁷ Např. PRUNCKUN, Hank. *Counterintelligence Theory and Practice*. 2. vyd. Rowman and Littlefield Publishers, 2019. CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Encryption and Evolving Technology: Implications for U.S. Law Enforcement Investigations*. R44187. Washington, D.C., 2016. CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Encryption and the „Going Dark Debate“*. R44481. Washington, D.C., 2017. CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Governmental Tracking of Cell Phones and Vehicles: The Confluence of Privacy, Technology, and Law*. R42109. Washington, D.C., 2011. PELL, Stephanie K. Location Tracking. In *The Cambridge Handbook of Surveillance Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. CORN, Geoffrey S. a BRENNER-BECK, Dru. „Going Dark“: Encryption, Privacy, Liberty, and Security in the Golden Age of Surveillance. In *Cambridge Handbook of Surveillance Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. BOUKALAS, Christos. *Homeland Security, its Law and its State*. Oxon: Routledge, 2014.

⁵⁸ Např. SKALICKÁ, Veronika. Není odposlech jako odposlech. *Trestněprávní revue*. Praha: C. H. Beck. Roč. 20 (2022), č. 1, s. 20.

⁵⁹ Např. KONRÁD, Zdeněk a kol. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. FISHER, Barry A. J. a FISHER, David R. *Techniques of Crime Scene Investigation*. Boca Raton, Florida; London, England; New York, New York: CRC Press/Taylor and Francis Group, 2012.

⁶⁰ Např. CHMELÍK, Jan. *Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu: učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Linde Praha, 2004. VOLEVECKÝ, Petr. *Trestné činy hospodářské a ekonomická trestná činnost*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2012. CHMELÍK, Jan a BRUNA Eduard. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. BUDKA, Ivan. *Vybrané problémy operativně pátrací činnosti*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2010. DOSTÁL, Otto. Zajišťování důkazů u počítačové kriminality. 1., 2., 3. a 4. díl. *Trestněprávní revue*. Praha: C. H. Beck. Roč. 18 (2019), č. 3, 4, 5 a 6, s. 66 a násl., 77 a násl., 104 a násl., 123 a násl.

republiky od Dvorščíka a Romancovové⁶¹ publikovaná Policejní akademií ve sborníku o výnosech z trestné činnosti.

Vhled do použití prostředků operativně pátrací činnosti nabízí i zdokumentovaná kazuistika. Např.:

- 1) kauza GAME OVER řešená ÚOOZ SKPV PČR, expozitura Teplice,⁶²
- 2) kauza DOZIMETR,⁶³
- 3) kauza zneužití Vojenského zpravodajství šéfkou kabinetu předsedy vlády,⁶⁴
- 4) kauza KRAKATICE,⁶⁵
- 5) kauza VRBĚTICE.⁶⁶

Přehled o použití operativně pátrací činnosti je možné získat i z výročních zpráv, např. Výroční zpráva NCOZ za rok 2021.⁶⁷

3.1.4 Výstupy operativně pátrací činnosti, operativní informace a její analýza, použití operativní informace jako důkaz

V závěru podkapitoly o operativně pátrací činnosti je nutné zamyslet se nad výstupy této činnosti. **Výstupem rozumíme výsledek operativně pátrací činnosti. Důležitá je pro nás využitelnost tohoto výstupu v další činnosti OČTŘ.**

Výstupem operativně pátrací činnosti je **operativní informace**.⁶⁸ Operativní informaci je třeba v první řadě patřičně zajistit a ochránit. Dvořák a Kloubek v této souvislosti zmiňují jednak **informační zabezpečení** a dále **opatření k zabezpečení ochrany operativně pátrací**

⁶¹ DVORŠČÍK, Marian a ROMANCOVOVÁ, Eva. Návrh opatření pro rozvoj problematiky vyhledávání a odčerpávání výnosů z trestné činnosti v rámci policie České republiky. In *Výnosy z trestné činnosti, jejich odhalování, identifikace a možnost jejich odčerpání: Sborník studií*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2010.

⁶² VELE, Jiří. Náhodné říjnové setkání *Kriminalistický sborník*. 2017, č. 3, s. 4 a násl.

⁶³ Citováno dále v textu.

⁶⁴ Např. Pavel Komár o Nagyová a spol: Máme celou mozaiku složenou. In: *Česká justice* [online]. 15.6.2014, cit. [cit. 20-09-2023]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2014/06/pavel-komar-o-nagyova-a-spol-mame-celou-mozaiku-slozenou/>. Dále třeba televizní dokument Josefa Klímy o kauze Nagyová dostupný z: <https://cnn.iprima.cz/nagyova-mlcenim-deset-let-trpela-rekl-klima-popsal-neschopnost-necase-odrazit-zenske-zbrane-353883>.

⁶⁵ KMENTA, Jaroslav. *Kmotr Mrázek*. JKM – Jaroslav Kmenta, 2007.

⁶⁶ Např. Nová fakta v kauze Vrbětice: policie podezřívá obchodníka a jeho ženu ze špionáže. In: *iRozhlas* [online]. 30.5.2022, [cit. 13-04-2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vrbetice-vybuch-saposnikov-gru-spionaz-ncoz-rusko-ukrajina_2205300600_mch.

⁶⁷ Výroční zpráva NCOZ SKPV PČR za rok 2021. Dostupné z <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zprava-ncoz-2021.aspx>.

⁶⁸ DVORŠÁK, Vratislav a KLOUBEK, Martin. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2011. s. 38.

činnosti.⁶⁹ Efektivní shromažďování informací, které jsou produktem činnosti policie, je základní podmínkou úspěšnosti činnosti policie a dalších orgánů činných v trestním řízení. Ostatně i proto tento text s odvoláním na některé výše zmiňované zdroje používá pro předprocesní činnost policie opakovaně termín „zpravodajství“. Budka v této souvislosti široce popisuje také informační systémy Služby kriminální policie a vyšetřování PČR.⁷⁰ Problematice shromažďování informací, pro které se v zahraniční literatuře používá pojem *data retention* nebo *data mining* se věnuje i výše zmíněná zahraniční literatura.⁷¹

Druhou otázkou týkající se operativní informace je, zda a jak je možné ji využít v další činnosti policie a dalších orgánů. V odborné diskuzi můžeme pozorovat dva trendy:

- 1) literatura zabývající se trestním právem rozděluje informace jednoduše na důkazy použitelné v trestním řízení a informace, které v trestním řízení použít nelze⁷²,
- 2) literatura zabývající se policejní nebo zpravodajskou činností počítá s využitím operativní informace i mimo rámec důkazu, jak o tom bude pojednáno v dalších kapitolách.

Obecně je možné říct, že policejní a zpravodajská literatura počítá s využitím informace následujícími způsoby:

- 1) informace, která dosahuje zákonného standardu daného trestním řádem, je povýšena na **důkaz v trestním řízení**,
- 2) operativní informace, která nedosahuje standardu pro důkaz, je **dále využita policií** nebo jiným orgánem v rámci kriminálního zpravodajství,
- 3) až informace, kterou není možné využít ani jedním z těchto způsobů, je nepotřebná, tedy redundantní informace.⁷³

⁶⁹ Tamtéž, s. 34, 45.

⁷⁰ BUDKA, Ivan. *Vybrané kapitoly z činnosti Služby kriminální policie a vyšetřování*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2002. s. 124.

⁷¹ Např. NOLAN, Thomas. Fusion Centers. In: *Cambridge Handbook of Surveillance Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017.

⁷² Můžeme srovnat např. pojetí výslechu obviněného v § 92 tr. řádu (srov. PÚRY, František. Komentář k § 92 tr. řádu. In ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 1413 a násl.) a širší pojetí výslechu v kriminalistické literatuře (srov. SPURNÝ, Joža. *Psychologie výslechu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010.).

⁷³ K pojmu „redundantní informace“ srov. Jiří Nesnídal, citováno dále.

V tomto smyslu hovoří o využití informací odborná literatura. Foltýn a Bednář publikovali esej o významu **analytiky** pro trestní řízení, ve které definují analytiku jako nástroj pro „vyhodnocování, rozčlenění a zpracování veškerých dostupných informací.“⁷⁴ Policisticko-analytika pak považují za součást realizačního týmu, ve kterém je také státní zástupce jako *dominus litis*, vyšetřovatel a operatívec.⁷⁵

Michálek zase rozpracovává pojem **kriminálního zpravodajství**, které definuje jako „činnost prováděnou orgány činnými v trestním řízení pro účely trestního řízení (...) pro účely získávání poznatků o trestné činnosti nebo předcházení trestné činnosti, spočívající ve využití zákonných oprávnění umožňujících získávání, shromažďování a vyhodnocování informací a prováděnou utajovaným způsobem bez vědomí osoby, proti které se trestní řízení vede, popř. o jejíž trestné činnosti jsou poznatky získávány nebo jejíž trestné činnosti má být předcházeno.“⁷⁶

Ve starší literatuře pak Nesnídal podrobně rozpracoval **obsah a význam operativní informace a specifika práce s ní a její analýzy**.⁷⁷ I současná právní úprava v § 69 policejního zákona považuje práci s informacemi za důležitou a umožňuje policistům výstupy z operativně pátrací činnosti **dokumentovat**.

Nejširší pojetí kriminálního zpravodajství nabízí americká literatura, kde téma podrobně rozpracoval např. Carter.⁷⁸ Podle něj by měl každý organizační článek policie disponovat dostatečnou kapacitou pro shromažďování a analýzu informací a pro sdílení těchto informací. Kriminální zpravodajství tedy chápe jako nutnou součást policejní činnosti, bez ohledu na postavení organizačního článku.⁷⁹ Charakteristické pro toto pojetí operativní informace je, že pouze velmi málo informací se ve výsledku jeví jako redundantní. Většina informací získaných v rámci činnosti policie totiž může být důležitá v širším kontextu národní bezpečnosti.⁸⁰ Na tomto závěru se shodují současní autoři (Foltýn, Bednář v ČR a Carter v USA) i starší text od Nesnídala.

⁷⁴ FOLTÝN, Leo a BEDNÁŘ, Vojtěch. Analytika v praxi trestního řízení. *Kriminalistický sborník*, 2017, č. 5, s. 55 a násl.

⁷⁵ Tamtéž, s. 56.

⁷⁶ MICHÁLEK, Luděk. *Kriminální zpravodajství jako nástroj kontroly trestné činnosti a zajišťování vnitřní bezpečnosti*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2020, s. 12.

⁷⁷ NESNÍDAL, Jirí. K problematice informačního zajištění operativně-pátrací činnosti. *Československá kriminalistika*, 1987, č. 2., s. 103 a násl.

⁷⁸ CARTER, David L. *Law Enforcement Intelligence: A Guide for State, Local, and Tribal Law Enforcement Agencies*. Michigan State University: School of Criminal Justice, 2004.

⁷⁹ Tamtéž, s. V-VIII, 1.

⁸⁰ Stejně uvažuje i NESNÍDAL, Jirí. K problematice informačního zajištění operativně-pátrací činnosti. *Československá kriminalistika*, 1987, č. 2., s. 103 a násl.

Otázka využití informací úzce souvisí s otázkou použitelnosti informací jako důkazu v trestním řízení. Při řešení této otázky je třeba brát v úvahu odbornou diskuzi trestních právníků na téma dokazování. Příkladem lze uvést autory Fryštáka, Kalvodovou nebo Gřivnu.⁸¹ Další důležitý úhel pohledu nabízí odborné texty propojující kriminalistickou praxi s trestním právem. Zde se jedná třeba o autory Chmelíka či Brunovou.⁸²

Použití operativní informace jako důkazu je třeba vyhodnotit i vzhledem k tomu, o jakou informaci se jedná. V současné době je třeba zmínit hlavně využití operativních informací z kyberprostoru vzhledem k nárůstu aktivity pachatelů na počítačích. V tomto smyslu je třeba zmínit dílo Polčáka, Púryho, Harašty a kolektivu, které rozebírá **elektronické důkazy**.⁸³ Moderní organizovaný zločin je vysoce sofistikovaný. Metody, které pachatelé používají, mohou být složité finanční nebo účetní operace, obtížně detekovatelná manipulace s úředním řízením nebo operace v kyberprostoru. Proto se ukazuje jako kritická schopnost státních orgánů postihnout pachatele v jakémkoliv prostředí, hmotném i kybernetickém (a to především v souvislosti s operativně pátrací činností). To ostatně potvrzuje i aktuální výzkumná činnost Policejní akademie ČR v Praze.⁸⁴

Protože dokazování je ve své podstatě trestněprávní téma, je třeba zdůraznit význam judikatury. Velmi nápomocný je tu výběr nejvýznamnější judikatury k vybraným tématickým okruhům v dokazování, který zpracovali Marek Fryšták a Petra Polišínská.⁸⁵ České soudy judikovaly řadu dílčích pravidel pro použitelnost důkazu.

3.2 Zpravodajská činnost BIS v současné literatuře – dostupné definice a poznatky

3.2.1 Bezpečnostní informační služba – kontrarozvědka ČR

Jak bylo řečeno v úvodu, diplomová práce se bude věnovat hlavně činnosti BIS. BIS je zpravodajská služba. Podle Pokorného to znamená, že BIS je „specifickým druhem státního

⁸¹ Např. FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2015. KALVODOVÁ, Věra, ŠÁMAL, Pavel a HRUŠÁKOVÁ, Milana. *Dokazování v trestním řízení – právní, kriminologické a kriminalistické aspekty*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. GŘIVNA, Tomáš a ŠIMÁNOVÁ, Hana, ed. *Trestní právo a právní stát: sborník příspěvků z konferencí pořádaných Unii obhájců ČR v letech 2017-2018*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019.

⁸² Např. BRUNOVÁ, Markéta. *Dokazování trestné činnosti s využitím kriminalistických stop a identifikace*. Praha: Vysoká škola finanční a správní. 2019. CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Praha: VČFS. 2018.

⁸³ POLČÁK, Radim, PÚRY, František, HARAŠTA, Jakub a kol. *Elektronické důkazy v trestním řízení*. Brno: Masarykova univerzita. 2015.

⁸⁴ K tomu dále např. POLICEJNÍ AKADEMIE ČR V PRAZE. *Kybernetická bezpečnost, hospodářská kriminalita a bezpečnostní management*. Praha, 2020.

⁸⁵ FRYŠTÁK, Marek a POLIŠENSKÁ, Petra. *Dokazování v přípravném řízení: nejvýznamnější judikatura k vybraným tématickým okruhům*. Praha: Leges, 2014.

orgánu“, jehož úkolem je sběr informací, jejich analýza a interpretace pro oprávněné adresáty.⁸⁶ Nadále budeme používat pojem **zabezpečování informací**,⁸⁷ kterým se má podle zpravodajského zákona na mysli **získávání, shromažďování a vyhodnocování informací důležitých pro ochranu ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů, bezpečnost a obranu ČR**. Termín zabezpečování informací se pak objevuje opakovaně i v literatuře.⁸⁸

Kromě obecného úkolu BIS coby zpravodajské služby je nyní třeba ustanovit věcnou příslušnost BIS. Z § 5 odst. 1 zpravodajského zákona vyplývá, že **BIS zabezpečuje informace na úseku vnitřní bezpečnosti**. Kromě samotného zákona toto tvrzení podporuje i Pokorného komentář k zákonu o zpravodajských službách ČR, ve kterém uvádí, že BIS je podle své teritoriální a věcné působnosti **vnitřní zpravodajskou službou**.⁸⁹ Zpravodajské služby s vnitřní působností působí na území svého státu a v jejich gesci je zabezpečování informací týkajících se vnitřní bezpečnosti. Takovou zpravodajskou službu je jinak možno označit za **kontrarozvědku**.⁹⁰ Z § 5 odst. 1 zpravodajského zákona se podává, že **BIS je civilní vnitřní služba**.⁹¹ Je tomu tak proto, že do působnosti BIS nespádají záležitosti obrany. Obranné zpravodajství svěruje zákon do působnosti Vojenského zpravodajství (dále jen „VZ“). VZ se zabývá obranným zpravodajstvím vnějším i vnitřním. Činnost VZ je upravena zákonem o Vojenském zpravodajství. Pro úplnost ještě dodáváme, že zabezpečováním informací s původem v zahraničí, tedy vnější zpravodajskou činností, je pověřen Úřad pro zahraniční styky a informace (dále jen „ÚZSI“). Činnost ÚZSI je regulována přímo zákonem o zpravodajských službách ČR. Kromě Pokorného a Michálka stejně charakterizoval BIS i

⁸⁶ MICHÁLEK, Luděk, POKORNÝ, Ladislav, STIERANKA, Jozef, MARKO, Michal a VAŠKO, Adrián. *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. s. 48-49.

⁸⁷ Srov. POKORNÝ, Ladislav. Komentář k § 2 zpravodajského zákona. In POKORNÝ, Ladislav, CHROBÁK, Jiří a FLIEGEL, Martin. *Zákon o zpravodajských službách ČR, Zákon o Bezpečnostní informační službě, Zákon o Vojenském zpravodajství: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2008. s. 3.

⁸⁸ Srov. např. POKORNÝ, Ladislav. K rozlišení zpravodajství a kriminálního zpravodajství. *Kriminalistika*. 2014, č. 1, s. 43.

⁸⁹ POKORNÝ, Ladislav. Komentář k § 5 zpravodajského zákona. In POKORNÝ, Ladislav, CHROBÁK, Jiří a FLIEGEL, Martin. *Zákon o zpravodajských službách ČR, Zákon o Bezpečnostní informační službě, Zákon o Vojenském zpravodajství: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2008. s. 10-11.

⁹⁰ MICHÁLEK, Luděk, POKORNÝ, Ladislav, STIERANKA, Jozef, MARKO, Michal a VAŠKO, Adrián. *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. s. 58-59. MICHÁLEK, Luděk, POKORNÝ, Ladislav, STIERANKA, Jozef a MARKO, Michal. *Zpravodajství a zpravodajské služby*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. s. 67-68.

⁹¹ Srov. POKORNÝ, Ladislav. Komentář k § 5 odst. 1 zpravodajského zákona. In POKORNÝ, Ladislav, CHROBÁK, Jiří a FLIEGEL, Martin. *Zákon o zpravodajských službách ČR, Zákon o Bezpečnostní informační službě, Zákon o Vojenském zpravodajství: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2008. s. 11.

Duchek, který se věnoval koncepci a působnosti zpravodajských služeb v širším kontextu bezpečnostní politiky a obrany státu a potvrzuje i výše uvedenou charakteristiku BIS.⁹²

V souhrnu tedy můžeme BIS označit za civilní zpravodajskou službu s vnitřní působností (tedy civilní kontrarozvědku) pověřenou zabezpečováním informací na úseku vnitřní bezpečnosti.

3.2.2 Oddělovací imperativ

Prostřednictvím § 2 zákona o zpravodajských službách ČR zakotvil zákonodárce do českého zpravodajského práva **oddělovací imperativ**. Právě tento stěžejní princip českého zpravodajského práva bude důležitý pro další analýzu. Pokorný definuje oddělovací imperativ jako **požadavek nesměšovat zpravodajské získávání informací a exekutivní (policejní) donucovací pravomoc**.⁹³ Oddělovací imperativ je pevně zapuštěn v celé české zpravodajské legislativě. Žádná zpravodajská služba nedisponuje donucovací pravomocí a ve své činnosti nesmí překročit svůj prvořadý úkol, tedy zabezpečování informací. A contrario z toho lze dovodit mimo jiné i to, že úkolem zpravodajských služeb není zajišťovat důkazy pro trestní řízení. Pokorný v tomto směru hovoří o odlišné „institucionální teleologii“ policie a zpravodajských služeb.⁹⁴

3.2.3 Pravomoce a prostředky BIS

Nyní je třeba pojednat o právní úpravě pravomocí a prostředků BIS. Obě současné české publikace pojednávající komplexně o zpravodajství považují za metodologický rámec zpravodajské činnosti tzv. **zpravodajský cyklus**.⁹⁵ Podle Michálka sestává z:

- 1) plánování a řízení zpravodajské činnosti,
- 2) získávání a shromažďování informací,
- 3) zpracování a tvorby zpravodajských informací a

⁹² DUCHEK, Jan. Zpravodajské služby při tvorbě a realizaci bezpečnostní politiky. *Vojenské rozhledy*. 2005, č. 1, s. 41, 47-49.

⁹³ POKORNÝ, Ladislav. *Zpravodajské služby*. Praha: Auditorium, 2012. Dostupné v systému ASPI, identifikační číslo ASPI ID MN208CZ, [cit. 19-05-2023].

⁹⁴ Srov. např. POKORNÝ, Ladislav. K rozlišení zpravodajství a kriminálního zpravodajství. *Kriminalistika*. 2014, č. 1, s. 43.

⁹⁵ MICHÁLEK, Luděk, POKORNÝ, Ladislav, STIERANKA, Jozef, MARKO, Michal a VAŠKO, Adrián. *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. s. 269. MICHÁLEK, Luděk, POKORNÝ, Ladislav, STIERANKA, Jozef a MARKO, Michal. *Zpravodajství a zpravodajské služby*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. s. 130.

4) distribuce zpravodajských informací.⁹⁶

Obdobný popis zpravodajského cyklu je možné nalézt napříč oficiálními dokumenty a literaturou. Třeba současná doktrína americké armády pro zpravodajskou analýzu nabízí v zásadě stejnou metodologii, akorát místo pojmu „cyklus“ používá pojem „proces“.⁹⁷

Pro nás bude stěžejní část 2 zpravodajského cyklu, tedy získávání a shromažďování informací, s přesahem do části 3 a 4, tedy zpracování a tvorba zpravodajských informací a distribuce zpravodajských informací. Právě v těchto fázích totiž BIS shromažďuje zpravodajské informace, a jedná se tak o činnosti analogickou k operativně pátrací činnosti.

Nyní je třeba pojednat o prostředcích BIS. K zabezpečování informací zákon o BIS umožňuje nasazení **specifických prostředků získávání informací**. Těmito se podle § 6 zákona o BIS rozumí zpravodajské prostředky a využívání služeb osob jednajících ve prospěch BIS. Zákon dále dopřesňuje, že zpravodajskými prostředky se rozumí zpravodajská technika, krycí prostředky a krycí doklady a sledování. Je třeba zdůraznit, že zákon neupravuje veškeré prostředky získávání informací, ale soustředí se pouze na ty, k jejichž nasazení je třeba zákonné zmocnění.⁹⁸ Logicky se jedná o takové prostředky, jejichž použitím dochází k invazivnímu zásahu do práv jednotlivce.

Zákon o BIS ve spojení se zpravodajským zákonem určí podmínky pro nasazení specifických prostředků získávání informací. **Specifické prostředky získávání informací je možné nasadit pouze v jednom zákonném režimu, a to v režimu zákona o BIS ve spojení se zákonem o zpravodajských službách ČR.** Na rozdíl od operativně pátrací činnosti proto můžeme být v této kapitole stručnější. Podmínky stanovené zpravodajskou legislativou významně ovlivňuje i judikatura.⁹⁹

O technice specifických prostředků získávání informací a taktice jejich nasazení platí to samé, co o prostředcích operativně pátrací činnosti – jejich taktiku a techniku je možné zkoumat

⁹⁶ MICHÁLEK, Luděk, POKORNÝ, Ladislav, STIERANKA, Jozef, MARKO, Michal a VAŠKO, Adrián. *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. s. 269.

⁹⁷ U.S. DEPARTMENT OF THE ARMY. Publication ATP 2.33-4, 1-3. *Intelligence Analysis*. 2020. Dostupné z: https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/pdf/web/ARN20669_ATP%202-33x4%20FINAL%20WEB_v2_fix.pdf.

⁹⁸ POKORNÝ, Ladislav. Komentář k § 7 zákona o BIS. In POKORNÝ, Ladislav, CHROBÁK, Jiří a FLIEGEL, Martin. *Zákon o zpravodajských službách ČR, Zákon o Bezpečnostní informační službě, Zákon o Vojenském zpravodajství: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2008. s. 72.

⁹⁹ Příklady z judikatury jsou: I. ÚS 3038/07, Pl. ÚS 45/17, NSS 9 As 42/2009-124, stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2019, sp. zn. Tpjn 300/2019; dále také ESLP stížnost č. 54810/00 *Jalloh proti Německu*, stížnost č. 35623/05 *Uzun proti Německu* a další.

do jisté míry bez ohledu na konkrétní zákonný režim. Proto pro taktiku a techniku specifických prostředků získávání informací použijeme stejné zdroje jako v podkapitole o operativně pátrací činnosti.

Kromě nasazení specifických prostředků získávání informací je BIS podle zákona o zpravodajských službách ČR a podle zákona o BIS oprávněna rovněž vést **evidence o fyzických a právnických osobách**. Jak poukazuje Pokorný, pro plnění úkolů zpravodajských služeb je nezbytné, aby tyto disponovali informacemi o fyzických a právnických osobách.¹⁰⁰ I problematika vedení informací v evidencích BIS se překrývá s již uvedenou problematikou uchovávání informací (*data retention* a *data mining*) u operativně pátrací činnosti.

Podobně jako operativně pátrací činnost vyžaduje i zpravodajská činnost informační zabezpečení. Účel operativně pátrací a zpravodajské činnosti vyžaduje, aby tato činnost byla realizována skrytě, tedy v utajení. V praxi to znamená, že **činnost samotná i její výstupy spadají buď do povinnosti mlčenlivosti, nebo do režimu utajení podle zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti**. Konkrétně se potom režimové zpracování informací liší podle stupně utajení, tedy VYHRAZENÉ, DŮVĚRNÉ, TAJNÉ nebo PŘÍSNĚ TAJNÉ.¹⁰¹ Kromě policie klade práce s utajovanými informacemi zvláštní nároky i na ostatní orgány činné v trestním řízení. V zahraniční literatuře je možné se setkat s pojmem *classified evidence*, tedy utajované důkazy.¹⁰²

Na závěr kapitoly je třeba se zamyslet ještě nad využitím zpravodajských informací. I zde se musíme vrátit zpět k původnímu obecnému úkolu BIS, kterým je zabezpečování informací. Podle Pokorného můžeme použití zpravodajských informací shrnout takto:

- 1) Základní a výlučnou funkcí zpravodajských služeb je ve smyslu § 8 zákona o zpravodajských službách ČR funkce informační. Zásadní význam má proto určení **adresátů**, kterým BIS informace předává.
- 2) BIS může být zdrojem informací dvojího typu. Prvním typem jsou informace sloužící jako **kvalifikovaný podklad pro tvorbu**

¹⁰⁰ MICHÁLEK, Luděk, POKORNÝ, Ladislav, STIERANKA, Jozef, MARKO, Michal a VAŠKO, Adrián. *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. s. 133.

¹⁰¹ K režimům utajení dále POKORNÝ, Ladislav. Právní režim ochrany zpravodajských zdrojů. In: *Ochrana informačních zdrojov spravodajských služieb*. Sborník ze sympozia Asociácie bývalých spravodajských dôstojníkov spolu s Fakultou práva Paneuropskej vysokej školy v Bratislavě, 2014. Dostupné z: https://www.absd.sk/ochrana_informacnych_zdrojov_spravodajskych_sluzieb.

¹⁰² Srov. *United States v. Ressay, United States v. Haouari*. V některých případech pak soud musí získat přístup k citlivým diplomatickým komunikacím, srov. *United States v. Afshari*.

bezpečnostní politiky České republiky ve strategickém smyslu (naplněno především § 8 odst. 1 zákona o zpravodajských službách ČR).¹⁰³

- 3) Druhým typem jsou informace při **průběžném zvládnání bezpečnostní situace v České republice** v operačním a taktickém smyslu (naplněno především § 8 odst. 3 zákona o zpravodajských službách ČR).¹⁰⁴

Informace týkající se průběžného zvládnání bezpečnostní situace v ČR jsou příbuznější operativním informacím, a proto se budeme věnovat především jim. Právě v rámci průběžného zvládnání bezpečnostní situace se přibližují úlohy zpravodajských a policejních orgánů¹⁰⁵ a tyto orgány mohou i efektivně spolupracovat.

Právě u zpravodajských informací týkajících se průběžného zvládnání bezpečnostní situace vyvstává důležitá otázka **limitů důkazního použití zpravodajských informací**.¹⁰⁶ V této kapitole však prozatím postačí, když stanovíme, že je to právě otázka použití zpravodajských informací, která ve velké míře určuje koncepci i právní úpravu zpravodajských služeb obecně a BIS zvláště. Protože tato otázka sahá až k základním principům zpravodajského práva, jako je třeba oddělovací imperativ, věnuje se jí i judikatura.¹⁰⁷ Skutečnost, že odborné názory na použití zpravodajských informací nejsou jednotné, navíc otevírá prostor pro širší kreativní uvažování a pro porovnání domácího pojetí s přístupem v zahraničí.

3.3 Součinnostní modely v USA a právní úprava FBI

Téma spolupráce státních orgánů, výměny nebo také sdílení informací (*information and intelligence sharing*) a použití informací je bohatě zpracováno americkými oficiálními dokumenty i odbornou literaturou. Podrobnosti o fungování státních orgánů je možné najít v interních předpisech, které jsou publikovány ve verzi neobsahující utajované informace. V případě FBI se jedná hlavně o *U.S. Attorney General's Guidelines for Domestic FBI*

¹⁰³ Obecně k typovému určení činnosti BIS srov. Výroční zpráva BIS za rok 2021. Dostupné z <https://www.bis.cz/public/site/bis.cz/content/vyrocní-zpravy/2021-vz-cz-2.pdf>.

¹⁰⁴ Celé shrnutí podle MICHÁLEK, Luděk, POKORNÝ, Ladislav, STIERANKA, Jozef, MARKO, Michal a VAŠKO, Adrián. *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. s. 148-149.

¹⁰⁵ K přibližování činnosti policie a zpravodajských služeb viz POKORNÝ, Ladislav. K rozlišení zpravodajství a kriminálního zpravodajství. *Kriminalistika*. 2014, č. 1, s. 41.

¹⁰⁶ K tomu např. POKORNÝ, Ladislav. Odposlech pořízený zpravodajskou službou jako důkaz. In KALVODOVÁ, Věra, HRUŠÁKOVÁ, Milana a kol. *Dokazování v trestním řízení: právní, kriminologické a kriminalistické aspekty*. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. s. 244-257.

¹⁰⁷ Viz cit. 99 a 102.

*Operations*¹⁰⁸ a *FBI Domestic Operations and Investigations Guide, edition 2021*.¹⁰⁹ Dostupná je i *Legal Handbook for Special Agents*¹¹⁰ pro příslušníky FBI. Federální prokurátoři pak podléhají *Federal Rules of Criminal Procedure*¹¹¹ a dále *Justice Manual* generální prokuratury.¹¹² Činnost státních orgánů se řídí *Code of Federal Regulations*.¹¹³

Významným zdrojem informací ke konkrétním tématům jsou zprávy vydávané rešeršní službou amerického Kongresu (*Congressional Research Service*, neboli CRS).¹¹⁴ Zprávy vypracovávají kvalifikovaní experti a jejich odborná úroveň je proto vysoká. Pro potřeby diplomové práce budou důležité zprávy z oborů *criminal justice*, *law enforcement*, *domestic security* a také *intelligence*. Z bezpečnostních důvodů jsou některé zprávy zveřejňované bez jména autorů a dalších identifikátorů.

O podrobnostech fungování státních orgánů informují kontrolní zprávy *Department of Justice Office of Inspector General*¹¹⁵ a *Government Accountability Office*.¹¹⁶ Kontrolní zprávy se vypracovávají v rámci dohledu nad výkonem výkonné moci, popř. inspekce bezpečnostních sborů, a obsahují ucelené a vysoce detailní údaje o kontrolovaných věcech. Pro naši práci jsou důležité zprávy týkající se spolupráce státních orgánů, výměny informací, vedení vyšetřování a zpravodajské činnosti.

Podobným zdrojem jsou také slyšení před výbory amerického Kongresu, v rámci kterých představitelé veřejné moci odpovídají na otázky zákonodárců. Tato slyšení mohou sloužit k prostému informování zákonodárců, nebo mohou probíhat v rámci dohledové nebo vyšetřovací pravomoci Kongresu. Tato slyšení (buď ve formě audiovizuálního záznamu nebo přepisu) jsou zdrojem vysoce detailních informací. Jako příklad lze uvést výpověď vedoucího zvláštního agenta FBI Petera Strzoka o vyšetřování volební kampaně Donalda Trumpa (spis CROSSFIRE HURRICANE)¹¹⁷, výpověď zvláštního prokurátora Roberta S. Muellera, III. o

¹⁰⁸ *The Attorney General's Guidelines for Domestic FBI Operations*. Washington, D.C.: U.S. Department of Justice, 2008.

¹⁰⁹ *Domestic Investigations and Operations Guide*. Washington, D.C.: FBI HQ (RPO, IPO, OGC), 2020.

¹¹⁰ *Legal Handbook for FBI Special Agents*. Washington, D.C.: Federal Bureau of Investigation, dostupné z: <https://vault.fbi.gov/Legal%20Handbook%20for%20FBI%20Special%20Agents>.

¹¹¹ Dostupné z: <https://www.federalrulesofcriminalprocedure.org/>.

¹¹² Dostupné z: <https://www.justice.gov/jm/justice-manual>.

¹¹³ Dostupné z: <https://www.ecfr.gov/>.

¹¹⁴ Webové stránky Congressional Research Service dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/>.

¹¹⁵ Dostupné z: <https://oig.justice.gov/>.

¹¹⁶ Dostupné z: <https://www.gao.gov/>.

¹¹⁷ Výpověď SAC Petera Strzoka ve Sněmovně reprezentantů, 12. 7. 2018, dostupné z: <https://www.c-span.org/video/?447953-1/fbi-deputy-assistant-director-peter-strzok-2016-investigations>.

stejně věci,¹¹⁸ nebo výpověď zvláštních agentů finanční správy (*Internal Revenue Service*) o vyšetřování Huntera Bidena.¹¹⁹

Americká právníká a bezpečnostní literatura nabízí nepřehledné množství odborných textů o našem tématu. Např. *Lawfare* pravidelně publikuje odborné články a detailní rozbory případů.¹²⁰ Příkladem je třeba vysoce kvalifikovaná analýza vyšetřování zásahu do voleb v Coffee County ve státě Georgia.¹²¹ Tyto a podobné analýzy jsou zpracovány k aktuálním případům a na podkladě čerstvě zveřejněných úředních dokumentů. Proto jsou výborným zdrojem informací o fungování amerických státních orgánů. Pro orientaci v judikatuře, která stanovuje pravidla amerického trestního procesu, je možné využít třeba publikaci *Criminal Procedures: Cases, Statutes, and Executive Materials* od M. L. Millera a R. F. Wrighta.¹²²

¹¹⁸ Výpověď Roberta Muellera o vyšetřování ruského vlivu v prezidentských volbách 2016, 24. 7. 2019, dostupné z: <https://www.c-span.org/video/?462629-1/robert-mueller-testifies-house-intelligence-committee>.

¹¹⁹ Výpověď whistleblowerů z IRS, 19. 7. 2023, dostupné z: <https://www.c-span.org/video/?529320-1/irs-whistleblowers-testify-hunter-biden-investigation-part-1>.

¹²⁰ Dostupné z: <https://www.lawfaremedia.org/>.

¹²¹ BOWER, Anna. *What the Heck Happened in Coffee County, Georgia?* Lawfare: 2023. Dostupné z: <https://www.lawfaremedia.org/article/what-the-heck-happened-in-coffee-county-georgia>.

¹²² MILLER, Marc L. a WRIGHT, Ronald F. *Criminal Procedures: Cases, Statutes, and Executive Materials*, 2nd Edition. New York: Aspen Publishers, 2003.

4. Současný model operativně pátrací činnosti a zpravodajské činnosti a spolupráce NCOZ a BIS

Nynější kapitola představí současný model operativně pátrací činnosti a zpravodajské činnosti a spolupráce NCOZ a BIS v boji s moderním organizovaným zločinem. Model bude mít následující části:

- 1) Identifikace problému – boj s moderním organizovaným zločinem
- 2) Identifikace orgánů příslušných pro boj s moderním organizovaným zločinem
- 3) Model operativně pátrací činnosti a zpravodajské činnosti
- 4) Důležité závěry z modelu

Záměrně je ponecháno stranou kriminalistické nebo kriminologické zkoumání moderního organizovaného zločinu. Kapitola se soustředí pouze na izolovanou otázku použití operativně pátrací činnosti a zpravodajské činnosti v boji proti němu.

4.1 Identifikace problému – boj s moderním organizovaným zločinem

Pojem moderní organizovaný zločin byl dostatečně definován v kapitole 2. Navíc na podkladě strategických dokumentů se důvodně předpokládá, že moderní organizovaný zločin se bude nadále rozvíjet, jeho nebezpečnost bude stoupat s rostoucími schopnostmi pachatelů a bude se zvyšovat úspěšnost a dosah pachatelů při budování mocenských sítí.

4.2 Identifikace orgánů příslušných pro boj s moderním organizovaným zločinem

Jak bylo opakovaně řečeno, moderní organizovaná kriminalita charakteristická budováním mocenských sítí a vytvářením vlivu je jednou z nejzávažnějších forem kriminality. Podle čl. 6 odst. 1 písm. b) ZPPP č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení, **plní úkoly policejních orgánů u tohoto druhu kriminality v rámci služby kriminální policie a vyšetřování policisté zařazení u NCOZ.** Mimo jiné jsou to úmyslné trestné činy, k jejichž dozoru je příslušné vrchní státní zastupitelství, trestné činy spáchané v souvislosti s výkonem pravomoci ve veřejné funkci, trestné činy organizovaných zločineckých skupin a trestné činy legalizace výnosů z trestné činnosti.¹²³ NCOZ je útvarem služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR s celostátní působností.

¹²³ Čl. 6 odst. 1 písm. b) ZPPP č. 103/2013.

K výkonu dozoru nad zachováním zákonnosti v přípravném řízení ve věcech, které svojí podstatou spadají do kategorie organizovaného zločinu, je zpravidla příslušný státní zástupce vrchního státního zastupitelství, a to podle § 15 odst. 1 až 4 jednacího řádu státního zastupitelství.

Je potřeba říct, že pomyslné množiny NCOZ, vrchního státního zastupitelství a vyšetřování organizovaného zločinu nemohou zcela splývat. ZPPP č. 103/2013 a jednací řád státního zastupitelství stanovují věcnou příslušnost přesně, a to podle jednotlivých druhů trestných činů a podle výše škody. **Z příslušných ustanovení se ale podává, že případy zvláště závažné kriminality, a to včetně vytváření mocenských sítí s napojením na rozhodovací procesy ve státu, zcela jistě spadají do gesce NCOZ a vrchního státního zastupitelství.** To potvrzuje i skutečnost, že přes padesát procent spisů na NCOZ je pod dozorem státních zástupců vrchního státního zastupitelství.¹²⁴

Kompetence BIS v oblasti organizovaného zločinu vyplývá z pravomocí obecně zakotvených v § 5 odst. 1 zákona o zpravodajských službách ČR. Tyto kompetence materiálně naplňují podstatu kontrarozvědky. Konkrétně v § 5 odst. 1 písm. e) zákon o zpravodajských službách ČR uvádí, že **BIS zabezpečuje informace týkající se organizovaného zločinu a terorismu.** Sluší se připomenout, že BIS není OČTŘ, a proto pojmy terorismus a organizovaný zločin nekorrespondují s příslušnými ustanoveními trestněprávních předpisů. Pojmy je třeba vykládat v kontextu zpravodajské legislativy. BIS je tedy na základě citovaného ustanovení pověřena zabezpečováním informací mimo jiné na úseku organizovaného zločinu a terorismu, pokud jsou tyto nebezpečím pro samotný stát, tedy zejména ústavní zřízení, významné ekonomické zájmy, bezpečnost a obranu ČR.¹²⁵

4.3 Model operativně pátrací činnosti a zpravodajské činnosti

4.3.1 Prvotní šetření

Šetření je zahájeno pro zjišťování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin a směřujících ke zjištění jeho pachatele.¹²⁶ Jedním z možných podnětů pro zahájení šetření je operativní informace. To zvláště platí pro organizovaný zločin, kde se může jednat o

¹²⁴ Výroční zpráva NCOZ za rok 2022, s. 7.

¹²⁵ POKORNÝ, Ladislav. Komentář § 5 zpravodajského zákona. In POKORNÝ, Ladislav, CHROBÁK, Jiří a FLIEGEL, Martin. *Zákon o zpravodajských službách ČR, Zákon o Bezpečnostní informační službě, Zákon o Vojenském zpravodajství: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2008. s. 12

¹²⁶ Čl. 1 písm. b) ZPPP č. 103/2013 1/b)

informaci o údajném trestněprávním jednání. Možných zdrojů operativní informace může být mnoho. V úvahu připadá třeba:

- a) informace sdělená policejnímu orgánu důvěrně osobou, která byla svědkem trestné činnosti; v úvahu připadá třeba tzv. whistleblower;¹²⁷ Budka zase hovoří o „nositelích důležitých informací s negativním postojem k subjektům objasňování“;¹²⁸
- b) informace zjištěná operativou; v úvahu připadá třeba zjištění nové trestné činnosti v rámci jiného šetření,¹²⁹
- c) informace zjištěná analytikou; může se např. jednat o sledování indikátorů při zadávání veřejných zakázek.¹³⁰

Podnětem k zahájení šetření může být rovněž zpravodajská informace. Podle zákona o zpravodajských službách ČR BIS předá policejnímu orgánu informaci, která náleží do oboru jeho působnosti.¹³¹ Policie přijímá podněty pro zahájení šetření, a to včetně podnětů od státních orgánů.¹³² **Policie, pokud se seznámí s informací od BIS, s touto informací dále nakládá jako s operativní informací. Jinými slovy tato informace nedosahuje procesního standardu a nelze ji ani jinak „zprocesnit“.**¹³³ Policie proto dále postupuje v opatrování dalších informací a důkazů po své linii v režimu zákona o Policii ČR, resp. trestního řádu. Např. v roce 2021 odhalila BIS rozsáhlé korupční jednání na Ministerstvu zemědělství ČR, což následně vedlo k zásahu NCOZ na tomto úřadě a zahájení prověřování ve věci zmanipulovaných veřejných zakázek.¹³⁴

Na základě operativní informace **NCOZ v rámci šetření odhaluje, neboli vyhledává organizovanou trestnou činnost. Jak uvádí Dvořák a Kloubek, cílem operativně pátrací činnosti u organizovaného zločinu „je získání prvotních signálů (indicií, nebo též jinak**

¹²⁷ K pojmu „whistleblower“ viz Cornell Law School, Legal Information Institute. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/wex/whistleblower>.

¹²⁸ BUDKA, Ivan. *Vybrané kapitoly z činnosti Služby kriminální policie a vyšetřování*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2002. s. 143.

¹²⁹ VELE, Jiří. Náhodné říjnové setkání *Kriminalistický sborník*. 2017, č. 3, s. 4.

¹³⁰ K indikátorům při zadávání veřejných zakázek viz HRUŠKA, L.; DVOŘÁK, V.; FOLDYNOVÁ, I.; FUJAK, R.; KRULÍK, O.; SCISKALOVÁ, M.; ŠESTÁK, B.; ŠMÍD, D.; VÁCLAVÍK, T.; ŽUROVEC, I. (2016) *Kriminalisticko-taktické metody při odhalování, prověřování a vyšetřování problematiky veřejných zakázek*. Ostrava: ACCENDO, s. 121-131.

¹³¹ Srov. § 8 odst. 3 zákona o zpravodajských službách ČR

¹³² Srov. § 69 a § 78 zákona o Policii ČR

¹³³ Srov. I. ÚS 3038/07, bod 29.

¹³⁴ Poslanci se zastali BIS. Ve vyšetřování podezření z korupce na ministerstvu kontrarozvědky nepochybila. In: *iRozhlas* [online]. 23. května 2023 [cit. 10-10-2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/bis-poslanci-podezreni-korupce-ministerstvo-zemedelstvi-kontrarozvedka_2305231836_ale.

indikátorů) o již spáchaných trestných činech, které jsou prozatím skryté (latentní), nebo získání poznatků o teprve připravovaných trestných činech.¹³⁵ Tato činnost má zpravodajský charakter. Jejím cílem je zabezpečení informací, a to utajeným způsobem. Vhodným příkladem této činnosti je informátor, který poskytuje policii informace při získávání poznatků z trestné činnosti.¹³⁶ Utajení, a to i v rámci trestního řízení a řízení před soudem, je definičním znakem informátora.¹³⁷

Postup policie se řídí **operačním plánem**.¹³⁸ Ten musí zajistit vhodnou realizaci prostředků OPC z taktického hlediska.¹³⁹ Musí využít všechny dostupné a vhodné prostředky a zajistit správnou taktiku pro realizaci úkonů.¹⁴⁰

Vyšetřovatel NCOZ musí od začátku šetření přemýšlet o navazujících krocích v prověřování a vyšetřování. Opatření a úkony musí být prováděny tak, aby byla zajištěna procesní použitelnost důkazů. Operační plán musí být patřičně koordinovaný od počátku šetření až po návrh na podání obžaloby. Z hlediska taktiky jsou tak důležité i instituty trestního řádu, předně dočasné odložení zahájení trestního stíhání¹⁴¹, spolupracující obviněný¹⁴² a sjednání dohody o vině a trestu.¹⁴³ Role těchto a všech dalších institutů není z hlediska taktiky omezena na jednu izolovanou část trestního řízení – naopak vyšetřovatel o jejich využití přemýšlí průběžně v rámci operačního plánu. Podobně postupuje i FBI a američtí federální prokurátoři, kteří často už v rámci hodnocení výstupů prvotního šetření připravují půdu pro vyjednávání o dohodě.¹⁴⁴

¹³⁵ DVOŘÁK, Vratislav a KLOUBEK, Martin. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2011. s. 14-15.

¹³⁶ Srov. § 73 zákona o Policii ČR

¹³⁷ ŠLESINGER, René. Komentář k § 73 zákona o Policii ČR. In ŠTEINBACH, Miroslav, ŠLESINGER, René, ZIMMERMANN, Miroslav, BÍLEK, Milan a HLAVÁČOVÁ, Kateřina. *Zákon o Policii České republiky: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 184-185.

¹³⁸ Čl. 32 ZPPP č. 103/2013

¹³⁹ Srov. BUDKA, Ivan. *Vybrané kapitoly z činnosti Služby kriminální policie a vyšetřování*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2002. s. 147.

¹⁴⁰ VELE, Jiří. Náhodné říjnové setkání *Kriminalistický sborník*. 2017, č. 3, s. 6.

¹⁴¹ Srov. STRÍŽ, I. § 159b. In: AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-11-13]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁴² Srov. např. SCHRAMHAUSER, Jan. Spolupracující obviněný v boji s organizovaným zločinem, úvaha nad platnou právní úpravou. *Trestněprávní revue*. Praha: C.H. Beck. 2012, č. 1, s. 11.

¹⁴³ Srov. např. ŠČERBA, Filip. Využitelnost dohody o vině a trestu a prohlášení viny v jednotlivých stádiích trestního řízení. *AUCI*. 2023, č.3, na straně 115.

¹⁴⁴ Assistant U.S. Attorney Anden Chow, přednáška na konferenci, konference Dohoda o vině a trestu a způsob jejího sjednávání, Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 5. října 2023.

Rovněž je třeba počítat s nároky, které soudy kladou na žádosti o povolení prostředků operativně pátrací činnosti. Intenzita zásahu do soukromí může růst pouze na základě zesilujících důvodů pro tento zásah. Prostorový odposlech, tedy operativně pátrací prostředek sledování osob a věcí podle § 158d odst. 3 tr. řádu, je jedním ze dvou nejinvasivnějších prostředků operativně pátrací činnosti. Jeho použití proto nepřipadá v úvahu bez přesvědčivé argumentace o závažné trestné činnosti. Podobně není možné třeba jen na základě obecně formulovaného důvodného podezření realizovat domovní prohlídku. Subsidiaritu prostředků operativně pátrací činnosti popsala v literatuře podrobně např. státní zástupkyně Adéla Rosůlek.¹⁴⁵

Stejně tak musí být pozornost věnována zabezpečení samotných úkonů. Realizaci úkonů totiž může ovlivnit řada vnějších vlivů, které nelze z pohledu policistů ovlivnit. Proto musí být tyto vlivy sledovány a kontrolovány. Třeba Prunckun popisuje rizika utajeného pronikání do zájmového prostředí („*undercover investigation*“), která sahají od zranění, která může agent utrpět, až po psychologické a psychiatrické dopady, které může mít třeba pohyb v zájmovém prostředí spojeném s prodejem drog.¹⁴⁶

Šetření probíhá v režimu § 69 zákona o Policii ČR, a to v rámci obecného zmocnění v § 158 odst. 1 tr. řádu. Výstupy operativně pátrací činnosti policista dokumentuje v kriminálním spisu, který je veden v souladu s interními akty řízení.¹⁴⁷

Prostředky operativně pátrací činnosti podle zákona o Policii ČR v režimu získávání informací podle § 69 jsou získávání informací od správce daně, získávání poznatků v oblasti terorismu, získávání poznatků ze zájmového prostředí, získávání informací z evidencí, pořizování záznamů, podání vysvětlení a podpůrné operativně pátrací prostředky. Podpůrnými operativně pátracími prostředky jsou informátor, krycí prostředky, zabezpečovací technika a zvláštní finanční prostředky.

Cílem šetření je prověřit informace a rozhodnout, zda existuje důvodné podezření o trestné činnosti odůvodňující zahájení trestního řízení.

¹⁴⁵ ROSŮLEK, Adéla. *Pokračování 20 případů státního zástupce na okrese*. Praha: Wolters Kluwer, 2023.

¹⁴⁶ PRUNCKUN, Hank. *Counterintelligence Theory and Practice*. 2. vyd. Rowman and Littlefield Publishers, 2019, s. 202.

¹⁴⁷ ŠLESINGER, René. Komentář k § 69 zákona o Policii ČR. In ŠTEINBACH, Miroslav, ŠLESINGER, René, ZIMMERMANN, Miroslav, BÍLEK, Milan a HLAVÁČOVÁ, Kateřina. *Zákon o Policii České republiky: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 176-177.

4.3.2 Zahájení trestního řízení

Organizovaný zločin, a zvláště moderní organizovaný zločin zaměřený na vytváření mocenských sítí, typicky spočívá v budování organizace s vnitřní strukturou. Může se jednat jak o hierarchii, tak o síť, neboli tzv. *network*.¹⁴⁸ Organizace, nebo jinak konspirace, může dosáhnout takové společenské nebezpečnosti, že samo její budování (a ne její konkrétní trestná činnost) naplní skutkovou podstatu trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině.¹⁴⁹

V praxi se ukazuje, že **jednání pachatelů moderního organizovaného zločinu je v podstatě jednáním verbálním**. To potvrzuje i Audit, který moderní organizovaný zločin popisuje jako „nežádoucí ovlivňování veřejných orgánů, vytváření klientelistických a korupčních sítí a ovlivnění normotvorby.“¹⁵⁰ Tím se zásadně odlišuje od tradičního pojetí kriminality, kde je jasně identifikovatelná oběť a trestněprávně relevantní skutek. U moderního organizovaného zločinu typicky není jasná jak oběť, tak ale ani skutek. Legální, ničím podezřelé jednání pachatelů mnohdy až v souvislosti a v kontextu naplní skutkovou podstatu trestného činu. Tak třeba v případě korupčního jednání na Ministerstvu obrany v roce 2005 bylo možno zahájit trestní stíhání na základě odposlechů provedených Vojenským obranným zpravodajstvím (dnes VZ) a samotná dokumentace o zadávání veřejných zakázek k obvinění nepostačovala. Právě tyto odposlechy (ve spisu vedené jako akce BRAVURA 3 a 4) vedly k rozhodnutí Ústavního soudu o nepoužitelnosti zpravodajských informací.¹⁵¹

Z hlediska NCOZ tedy sehrává zásadní roli nasazení prostředků, které umožňují zachytit verbální projev, který představuje trestněprávně relevantní jednání, popř. další informace o tomto verbálním projevu.

Takovými prostředky v režimu prověřování podle trestního řádu jsou:

- a) odposlech a záznam telekomunikačního provozu, poskytnutí údajů o telekomunikačním provozu;

¹⁴⁸ K tématu networks srov. např. ANGEL, Rabasa, SCHNAUBELT, Christopher M., CHALK, Peter, FARAH, Douglas, MIDGETTE, Gregory, SHATZ, Howard J. *Counternetwork: Countering the Expansion of Transnational Criminal Networks*. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2017. Dostupné z: https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR1481.html, s. 1-16.

¹⁴⁹ Srov. SOTOLÁŘ, A. § 361. In: DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-11-13]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁵⁰ Audit národní bezpečnosti 2016, s. 39.

¹⁵¹ I. ÚS 3038/07, bod 4

- b) operativně pátrací prostředky, tedy předstíraný převod, sledování osob a věcí a použití agenta;
- c) další prostředky podle trestního řádu související se získáváním informací.

V souladu s operačním plánem musí vyšetřovatelé zajistit, aby prostřednictvím vhodné operativní kombinace došlo k zabezpečení dostatečného množství kvalitních operativních informací, které bude možno použít jako důkaz. Například v kauze DOZIMETR bylo použito větší množství prostředků. Fyzické sledování a pořízení záznamů bylo použito pro zachycení schůzky podezřelých v restauraci v pražských Stodůlkách.¹⁵² Prostorový odposlech pak byl použit k získání audiovizuálního záznamu z bytu hlavního podezřelého, kde se scházel s ostatními členy organizované zločinecké skupiny a dalšími zájmovými osobami.¹⁵³ Lokalizační data, která jsou součástí údajů o telekomunikačním provozu, pak vyšetřovatelé využili k prověření operativní informace, že se organizovaná zločinecká skupina snaží napojit na další zájmové osoby. Konkrétní zařízení a příslušná metadata je možné identifikovat na základě IMEI, dat, časů, hubů nebo telefonního čísla.¹⁵⁴ Pomocí lokalizačních dat vyšetřovatelé ověřili, že došlo ke schůzce těchto osob v určitém čase a místě.¹⁵⁵

Nejinvazivnějším operativně pátracím prostředkem je použití agenta, které se proto nachází v přísném povolovacím režimu.¹⁵⁶ V případě GAME OVER vyšetřovatelé tehdejšího ÚOOZ rozhodli o nasazení agenta krátce po zahájení trestního řízení. K dispozici bylo dostatečné množství informací odůvodňující zásah do soukromí podezřelého. Agent byl nasazen na osobu podezřelou z obchodu s padělanými bankovkami. Nejdříve agent z kusých informací skládal obraz o činnosti podezřelého a o dalších osobách na něj napojených. Následně, po získání dostatečné důvěry, podezřelý agenta přímo oslovil s nabídkou prodeje

¹⁵² „Bud’ bude topka naše, nebo nebude existovat.“ Jak Pospíšilův klíčový muž zatáhl vládní stranu do korupční kauzy. In: *DeníkN* [online]. 27. 8. 2023 [cit. 10-11-2023]. Dostupné z: <https://denikn.cz/1218726/bud-bude-topka-nase-nebo-nebude-existovat-jak-pospisluv-klicovy-muz-zatahl-vladni-stranu-do-korupcni-kauzy/?ref=list>

¹⁵³ „Gazd’ovi máme dávat těch 500.“ Proč policie sledovala Gazdíkův mobil a jak spojuje Starosty s Redlem. Zdislava Pokorná. In: *DeníkN*. 17. srpna 2023. Cit. 22.9.2023. Dostupné z: <https://denikn.cz/1214779/gazdovi-mame-davat-tech-500-proc-policie-sledovala-gazdikuv-mobil-a-jak-spojuje-starosty-s-redlem/?ref=list>

¹⁵⁴ ROSŮLEK, Adéla. *Pokračování 20 případů státního zástupce na okrese*. Praha: Wolters Kluwer, 2023, s. 217-218.

¹⁵⁵ „V sobotu bude sedět s budoucím ministrem.“ Policie chtěla sledovat Gazdíkův mobil i kvůli klíčové schůzce v Suché Lozi. Zdislava Pokorná. In: *DeníkN* [online]. 21. 08. 2023 [cit. 13-09-2023]. Dostupné z: <https://denikn.cz/1215454/v-sobotu-bude-sedet-s-budoucim-ministrem-policie-chtela-sledovat-gazdikuv-mobil-i-kvuli-klicove-schuzce-v-suche-lozi/?ref=inc>

¹⁵⁶ Srov. § 158e tr. řádu

padělků, ke kterému pak došlo a který byl zadokumentován pro trestní řízení.¹⁵⁷ Zajištění padělaných bankovek bylo dosaženo vhodnou operativní kombinací s operativně pátracím prostředkem předstíraný převod.¹⁵⁸

Obecně platí, že výstupy z nasazení prostředků operativně pátrací činnosti podle trestního řádu je možno použít jako důkaz. Významné místo ve zpracování informací z operativně pátrací činnosti má analytika, která je zavedenou součástí práce NCOZ.

Je důležité doplnit, že aktuální judikatura správních soudů stanovila další mantinel pro operativně pátrací činnost. Ve dvou rozsudcích nejprve Městský soud v Praze (14A 132/2021-51) a následně i Nejvyšší správní soud (6 As 108/2022-38) se vyjádřily k zakládání objektových svazků a k budování vztahů s osobami ze zájmového prostředí. Závěry obou instancí je možné shrnout do těchto bodů:

- zakládání a vedení objektových svazků, ve kterých jsou vedeny informace o zájmovém prostředí, včetně kontaktů vytipovaných osob sloužící k budování sítě informátorů a k šetření k zájmovým osobám v databázích, bez podezření na konkrétní trestnou činnost, není přípustné;
- stejně tak není přípustné účelové budování vztahů v zájmovém prostředí za použití utajovaných informací, a to k prosazení vlastního zájmu.

V důsledku porušení interních norem a právních předpisů žalobce v této správní věci, který byl plukovníkem Vojenské policie a náčelníkem 2. odboru kriminální služby, ztratil bezpečnostní prověrku. Za pozornost přitom stojí, že referenční kritérium, které soudy v daném případě stanovily pro přípustnost operativně pátrací činnosti, je relativně nízké. V daném případě šlo o budování objektových svazků na organizace podřízené Ministerstvu obrany ČR v souvislosti s trestnou činností při zadávání veřejných zakázek. Žalobce měl k založení a vedení objektových svazků dát rozkaz. Městský soud napsal:

„Představa žalobce o operativně-pátrací činnosti je nepřipustná. Policie nemůže vést svazek na každou právnickou osobu, která vypisuje veřejné zakázky, z důvodu, že jde o prostředí, kde obvykle k trestným činům dochází. Nemůže provádět lustrace osob

¹⁵⁷ VELE, Jirí. Náhodné říjnové setkání *Kriminalistický sborník*. 2017, č. 3, s. 5-8.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 7.

zaměstnaných v těchto právnických osobách a těmito informacemi se snažit zavázat tyto lustrované osoby, aby ji poskytl informace z prostředí právnické osoby.¹⁵⁹

Z výše uvedeného se podává požadavek na to, aby policejní orgán odůvodnil operativně pátrací činnost konkrétním podezřením na trestnou činnost. Získávání a další nakládání s informacemi je tedy možné pouze v takové formě, která je odvozená od účelu trestního řízení. Vedení tzv. objektových svazků, tedy plošné získávání poznatků ze zájmového prostředí bez konkrétního podezření na trestnou činnost, byť obecně odůvodněné vysokým výskytem předmětné trestné činnosti v předmětném zájmovém prostředí, podle soudu není přípustné.

Budování vztahů s vlivnými osobami v zájmovém prostředí shledal soud v tomto konkrétním případě nepřipustným, protože žalobce tak měl jednat ve svém vlastním, nikoliv ve veřejném zájmu, a navíc s použitím utajovaných informací. Nelze proto jednoznačně dovést, zda by soud toto jednání posuzoval stejně, pokud by k budování vztahů docházelo ve veřejném zájmu a bez protiprávního nakládání s utajovanými informacemi. Zůstává otázka, jaký mantinel by soud stanovil pro budování vztahů v zájmovém prostředí s cílem plnit úkoly policie. V případě citovaném výše žalobce přiznává, že budoval vztahy s bývalou ministryní spravedlnosti, bývalou ministryní a bývalým ministrem obrany, náčelníkem Generálního štábu Armády České republiky a právníkem sekce státního tajemníka Ministerstva obrany.¹⁶⁰ V závislosti na kontextu by všechny tyto osoby bylo možno považovat za zájmové osoby v prostředí, ve kterém podle zákona působí Vojenská policie i Policie ČR. Vyhodnocení této otázky ale závisí na budoucí judikatuře.

4.3.3 Zpravodajská činnost

BIS k zabezpečování informací používá zpravodajské prostředky a využívá služeb osob jednajících ve prospěch BIS.¹⁶¹ Využití zpravodajských informací v boji s organizovaným zločinem bylo zdokumentováno ve veřejně známých kauzách, na kterých BIS spolupracovala s NCOZ. Třeba v roce 2019 BIS a NCOZ společně rozbily síť ruských zpravodajců.¹⁶²

¹⁵⁹ 14A 132/2021, bod 9.

¹⁶⁰ 6 As 108/2022-39, bod 6.

¹⁶¹ Srov. § 6 zákona o BIS

¹⁶² BIS a centrála proti organizovanému zločinu rozbily síť ruských zpravodajců. In: *Aktuálně.cz* [online]. 21.10.2019. cit. [cit. 20-08-2023]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/bis-a-cetrala-proti-organizovanemu-zlocilu-loni-rozbyly-sit/r~66e17690f3e511e982ef0cc47ab5f122/>

Rozsáhlou spoluprací BIS s NCOZ pak média popisovala v souvislosti s kauzou Vrbětice.¹⁶³ Tuto spolupráci i její značný rozsah potvrdil tisku i ředitel NCOZ plk. Jiří Mazánek.¹⁶⁴

4.3.4 Výstupy operativně pátrací činnosti a zpravodajské činnosti

V souladu s trestním řádem jsou výstupy operativně pátrací činnosti použitelné jako důkaz. U zpravodajských informací tomu tak není, a to navzdory obecnému ustanovení o důkazech v § 89 odst. 2 tr. řádu. Podle názoru Ústavního soudu (sp. zn. I. ÚS 3038/07) totiž nelze na základě obecného účelu trestního práva rozšířit mandát zpravodajských služeb.¹⁶⁵ Těm náleží pouze informační funkce a použití informace, která byla získána zpravodajskou činností, je nepřípustné.

4.4 Důležité závěry z modelu

Toto jsou důležité závěry ze současného modelu operativně pátrací činnosti a zpravodajské činnosti:

- V rámci OČTŘ se modernímu organizovanému zločinu věnuje zpravidla NCOZ a vrchní státní zastupitelství. Zabezpečováním zpravodajských informací v této oblasti je pověřena BIS.
- NCOZ má k dispozici celou řadu prostředků operativně pátrací činnosti, které se realizují utajeně. Realizují se v rámci šetření a trestního řízení. Jde o prostředky podle zákona o Policii ČR a podle trestního řádu.
- Jsou zadokumentované případy, kdy zpravodajské informace BIS byly použity v boji s organizovaným zločinem.
- V současnosti existuje právní rámec pro výměnu informací mezi NCOZ a BIS. BIS na podkladě ustanovení § 8 odst. 2 zákona o zpravodajských službách ČR předává předmětné informace policii. Policie zase podle zákona o Policii ČR přijímá poznatky o trestné činnosti v rámci operativně pátrací činnosti.

¹⁶³ Např.: Nová fakta v kauze Vrbětice: policie podezřívá obchodníka a jeho ženu ze špionáže. In: *iRozhlas.cz* [online]. 30.5.2022, cit. [cit. 17-08-2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vrbetice-vybuch-saposnikov-gru-spionaz-ncoz-rusko-ukrajina_2205300600_mch

¹⁶⁴ Šéf protimafiánské centrály o Vrbětících: Nedostali jsme info o GRU od Američanů, přišli jsme na to sami. In: *iRozhlas.cz* [online]. 30. 6. 2021 [cit. 21-05-2023]. Dostupné z https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rozhovor-ncoz-jiiri-mazanek_2106300500_kuc.

¹⁶⁵ Srov. POKORNÝ, L. *Limity důkazního použití zpravodajských informací*. ČPVP XXIX, 4/2021. s. 743.

- Zpravodajské informace získané BIS nelze využít jako důkaz v trestním řízení, a to podle názoru Ústavního soudu.

5. Právní a věcná analýza součinnostních modelů tzv. *task force* a *fusion center*, právní úpravy FBI a porovnání s tuzemskou právní úpravou

Předmětem této kapitoly je analyzovat vybrané americké součinnostní modely státních orgánů a porovnat je s českou právní úpravou. Předchozí kapitola se zaměřila na operativně pátrací činnost a zpravodajskou činnost *de lege lata* a na současný právní rámec spolupráce NCOZ a BIS. Nynější kapitola identifikuje podobnosti s českou právní úpravou a příležitosti pro změny tuzemské legislativy.

Pojem „**součinnostní model**“ je zaveden pro potřeby této diplomové práce.¹⁶⁶ Je možné ho kromě tuzemské praxe dovést i z terminologie používané americkou *Congressional Research Service*. Obecně jsou součinnostní modely použity v rámci spolupráce státních orgánů a jejich útvarů. Nelze dopřesnit, zda se jedná o orgány policejní nebo jiné. Spolupráce, neboli *interagency coordination*, zahrnuje orgány vymáhající právo (v USA např. federální prokuraturu, FBI, DEA) stejně jako jiné orgány (v USA např. Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost, Ministerstvo zahraničí), a to na federální, státní i místní úrovni, a to jak při vyšetřování, tak při jiných činnostech.¹⁶⁷ *Interagency coordination* je proto široký pojem. Pro potřeby naší práce se ale omezíme na výběr dvou konkrétních součinnostních modelů. Tyto jsou:

- a) *tzv. task force*
- b) *tzv. fusion center*

(Termíny pro přehlednost používáme v angličtině)

¹⁶⁶ V minulosti se používal např. i termín „součinností plán“ nebo „součinnostní cvičení“. Viz např. HANÁČKOVÁ, Lucie. XIV. správa Sboru národní bezpečnosti. In: *Sborník archivu bezpečnostních složek 17/2019*. Praha, 2019, uvedeno na str. 225 Sborníku.

¹⁶⁷ Obecně k tématu viz CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *The Interplay of Borders, Turf, Cyberspace, and Jurisdiction: Issues Confronting U.S. Law Enforcement*. R41927. Washington, D.C., 2013, dostupné z: https://www.everycrsreport.com/files/20130117_R41927_781551efd47927c3569b6212cc3be8b2bae12c1e.pdf, s. 8.

Task force a fusion center je možné rozdělit podle těchto kritérií:

<u>Součinnostní model</u>	<u>Funkce</u>	<u>Činnost</u>
Task force	Operační a informační	Útvar složený ze zástupců různých orgánů zaměřující se na konkrétní hrozbu nebo problematiku; pověřený zpracováním spisů a vedením vyšetřování.
Fusion center	Informační	Útvar složený ze zástupců různých orgánů pověřený výměnou operativních a zpravodajských informací; může se zaměřovat na konkrétní hrozbu nebo problematiku (např. terorismus), ale stejně tak se může věnovat všem hrozbám (může sbírat <i>all-threats intelligence</i>)

(Tabulka podle CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Domestic Federal Law Enforcement Coordination: Through the Lens of the Southwest Border*. R43583. Washington, D.C.: 2014, s. 3.)

Ze dvou amerických součinnostních modelů, vybraných pro potřeby tohoto výzkumu, má jeden funkci operační a informační (task force), druhý pouze funkci informační (fusion center).

5.1 Fusion Center – součinnostní model s informační funkcí

Právním rámcem pro *fusion center* je ustanovení **28 CFR Part 23**, které reguluje systémy kriminálního zpravodajství (*Criminal Intelligence System*). Podkapitola se bude dále věnovat analýze tohoto ustanovení. Fusion center, jako systém kriminálního zpravodajství, je souhrnem dohod, vybavení, objektů a procedur pro přijímání, uchovávání, výměnu nebo šíření a vyhodnocování kriminálního zpravodajství.¹⁶⁸ Tato činnost odpovídá tuzemskému pojmu

¹⁶⁸ 28 CFR § 23.3(b)(1)

„zabezpečování informací“.¹⁶⁹ Informace v rámci kriminálního zpravodajství je informace, jež byla vyhodnocena jako důležitá pro identifikaci jednání, které je trestné, nebo podezřelého, ke kterému je důvodné podezření, že se jednání dopouští.¹⁷⁰ Taková charakteristika odpovídá i pojetí informace v českém kriminálním zpravodajství.¹⁷¹

Smyslem citované právní úpravy je podpořit odhalování zločineckých sítí (*networks*) shromažďováním informací.¹⁷² Z analýzy předmětného ustanovení se podává, že činnost společné skupiny probíhá na základě a v mezích této zásady:

Zabezpečovat informace o podezřelém (nebo o osobě, v originále *an individual*) je možné jen pro důvodné podezření (*reasonable suspicion*), že osoba se dopouští trestního jednání (*criminal conduct or activity*) **a zároveň** je informace důležitá vzhledem k tomuto jednání.¹⁷³

Z analýzy předmětného ustanovení se dále podává, že fusion center může provádět zabezpečování informací za těchto podmínek:

- 1) Zabezpečování informací a jejich výměna je koordinována s probíhajícím nebo předpokládaným šetřením nebo trestním řízením (*ongoing or proposed investigatory or prosecutorial activities*) v konkrétní věci nebo pro konkrétní jednání a toto šetření nebo trestní řízení bude podporovat.
- 2) Trestní jednání, ke kterému probíhá zabezpečování informací, je vážnou hrozbou (*significant and recognized threat*) pro společnost **a**
 - i) je vedeno snahou získat neoprávněnou výhodu nebo prospěch (*illegal power or profits*) nebo ohrozit život nebo majetek **a**
 - ii) zahrnuje vysokou úroveň trvalosti a organizovanosti (*significant degree of permanent criminal organization*) **nebo**
 - iii) přesahuje hranice jedné jurisdikce (*jurisdiction*).¹⁷⁴

¹⁶⁹ § 2 zákona o zpravodajských službách ČR

¹⁷⁰ 28 CFR § 23.3(b)(3)

¹⁷¹ MICHÁLEK, Luděk. *Kriminální zpravodajství jako nástroj kontroly trestné činnosti a zajišťování vnitřní bezpečnosti*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2020, s. 11.

¹⁷² 28 CFR § 23.2

¹⁷³ 28 CFR § 23.20(a)

¹⁷⁴ 28 CFR § 23.30

Pro činnost fusion center jsou dále závazná tato pravidla:

- Šíření (*dissemination*) informací v rámci kriminálního zpravodajství je možné, pouze pokud jsou dány **need to know** a **right to know**.¹⁷⁵ (Je tedy zapotřebí nejen potřeba vědět, ale i právo vědět, tedy zákonné oprávnění k nakládání s utajovanou informací.)
- Je nutné zajistit technické, administrativní a fyzické zabezpečení proti neoprávněnému přístupu a poškození dat. Informace musí být klasifikovány a označeny podle úrovně utajení.¹⁷⁶
- Pravidelné přezkoumání informací (*periodic review*) musí z databáze odstranit informace, které jsou zavádějící, neaktuální nebo jinak nespolehlivé (*misleading, obsolete or otherwise unreliable*).¹⁷⁷
- Zabezpečování informací musí probíhat pouze v souladu s platnou legislativou týkající se sledování a odposlechů (*wiretapping and surveillance*).¹⁷⁸

Činnost systému kriminálního zpravodajství představuje zásah do soukromí osob. To výslovně přiznává i ustanovení 28 CFR Part 23, konkrétně v § 23.2. Z tohoto hlediska je zásadní, od kdy, resp. za splnění jakých předpokladů (tj. referenční kritérium) zákon takovou činnost ze strany státních orgánů aprobuje. Stále totiž platí premisa, že co není dovoleno, je zakázáno. Podobně jako třeba u povolování prostředků operativně pátrací činnosti v českém právu i činnost fusion centra naráží na zákonný mantinel.

Referenčním kritériem, od kterého je možno dovodit pravomoc fusion centra zabezpečovat informace, je důvodné podezření (*reasonable suspicion*), že osoba se dopouští trestněprávního jednání (*criminal conduct or activity*). Předmětné ustanovení nabízí k pojmu *reasonable suspicion* toto výkladové ustanovení:

*„(reasonable suspicion) is established when **information** exists which **establishes sufficient facts** to give a trained law enforcement or criminal investigative agency officer,*

¹⁷⁵ 28 CFR § 23.20(e)

¹⁷⁶ 28 CFR § 23.20(g)

¹⁷⁷ 28 CFR 23.20(h)

¹⁷⁸ 28 CFR § 23.20(k)

*investigator or employee a basis to believe that there is a reasonable possibility that an individual or organization is involved in a definable criminal activity or enterprise.*¹⁷⁹

České shrnutí tohoto ustanovení by mohlo znít:

„(důvodné podezření) se zakládá, pokud existuje informace, která poskytne vycvičenému policistovi nebo vyšetřovateli dostatečný důvod věřit, že je odůvodněná možnost toho, že se osoba účastní na definovatelné trestné činnosti nebo skupině.“

Z rozsudku Spojené státy v. Sokolow se podává, že *reasonable suspicion* je nižším standardem jistoty, než je *probable cause*, která je potřeba k prohlídce (*search*) nebo k zatčení (*arrest*).¹⁸⁰ K dosažení *reasonable suspicion* je podle rozsudku Terry v. Ohio třeba, aby policista „byl schopen označit konkrétní a vyslovitelné (*articulable*) skutečnosti, které, spolu s logickými vývody z těchto skutečností, (podezření) ospravedlňují.“¹⁸¹ Podezření tedy nesmí být pouhou intuicí (*hunch*), ale musí být založeno na konkrétních důvodných vývodech (*specific reasonable inferences*) ze skutečností s tím, že tyto vývody musí být vytvořeny oprávněně (*entitled*).¹⁸² Z rozsudku Stát v. Theodore Nelson se pak dále podává, že podezření musí být odůvodněno již při jeho samotném vzniku. Nemůže být tedy vyvoláno pouze částečně s předpokladem, že bude zcela naplněno až další činností policisty, např. bezpečnostní prohlídkou osoby (*stop and frisk*).¹⁸³ **Lze tedy konstatovat, že *reasonable suspicion* je podezřením ze strany policisty založeným na konkrétních a vyslovitelných skutečnostech, z nichž lze oprávněně dovozovat, že došlo nebo dojde k trestněprávnímu jednání.**

Z oficiální dokumentace vyplývá řada případů, kdy výměna informací v rámci fusion centra pomohla například zabránit teroristickému útoku nebo jinému násilnému činu.¹⁸⁴ Z toho je možné usuzovat, že výměna informací pomáhá účinnému předcházení trestné činnosti, které je jedním z úkolů policie.

¹⁷⁹ 28 CFR §23.20(c)

¹⁸⁰ United States v. Sokolow, 490 U.S. 1 (1989), citováno v: MILLER, Mark L., WRIGHT, Ronald F. *Criminal Procedures: Cases, Statutes, and Executive Materials*. Second Edition. New York: ASPEN Publishers, 2003, s. 49.

¹⁸¹ Tamtéž.

¹⁸² Tamtéž.

¹⁸³ 638 A.2d 720 (Me. 1994), citováno tamtéž, s. 51.

¹⁸⁴ DHS' Efforts To Coordinate and Enhance Its Support and Information Sharing With Fusion Centers. DHS Office of Inspector General Report, 2011. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/GOVPUB-HS-PURL-gpo33484/pdf/GOVPUB-HS-PURL-gpo33484.pdf>, s. 49-51.

Referenční kritérium je nyní třeba porovnat s obdobnými kritérii v českém právu, z nichž jedno je v § 69 zákona o Policii ČR, resp. § 158 odst. 1 tr. řádu a druhé je v § 158 odst. 3 trestního řádu. Z tohoto srovnání bude možno porovnat, v jakém zákonném režimu se kriminální zpravodajství pohybuje.

Nejdříve k § 69 zákona o Policii ČR a § 158 odst. 1 tr. řádu. Vangeli i Šlesinger se shodují, že se jedná o obecné zmocnění k operativně pátrací činnosti policie.¹⁸⁵ Šlesinger dodává, že v rámci operativně pátrací činnosti policie zjišťuje „poznatky o trestné činnosti, tedy:

- informace nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin,
- informace k pachateli trestného činu, ale i
- jiná sdělení důležitá pro činnost policie.“¹⁸⁶

Podle Stríže by tento postup „měl být omezen výhradně na zjištění relevantních poznatků, odůvodňujících, byť dosud neprokázané a nejasné, podezření ze spáchání trestného činu a měl by předcházet vydání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení.“¹⁸⁷ Ze samotného ustanovení § 69 zákona o Policii ČR pak vyplývá, že činnost, kterou policista koná v režimu § 69 je **vyhledávání, odhalování a dokumentace**. Cílem je **získávání poznatků o trestné činnosti a rovněž předcházení trestné činnosti**.

Druhé srovnávané kritérium, tentokrát v § 158 odst. 3 tr. řádu, se vztahuje k úkonům prověřování. Zahájení trestního řízení se odvíjí od skutkových okolností. Ty musí zakládat důvodné podezření ze spáchání trestného činu. Stríž k tomu uvádí: „Za skutkové okolnosti se považují jakékoli konkrétní skutečnosti, které vyplývají přímo z trestního oznámení nebo z policejního šetření či jiného podnětu a které **mohou zakládat podezření ze spáchání trestného činu**. Zákon zde výslovně hovoří o "skutkových okolnostech", nikoli o "skutku", aby byl zřejmý

¹⁸⁵ ŠLESINGER, René. Komentář k § 69 zákona o Policii ČR. In ŠTEINBACH, Miroslav, ŠLESINGER, René, ZIMMERMANN, Miroslav, BÍLEK, Milan a HLAVÁČOVÁ, Kateřina. *Zákon o Policii České republiky: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 177. Komentář k § 69, VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: Komentář*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014. s. 297.

¹⁸⁶ ŠLESINGER, René. Komentář k § 69 zákona o Policii ČR. In ŠTEINBACH, Miroslav, ŠLESINGER, René, ZIMMERMANN, Miroslav, BÍLEK, Milan a HLAVÁČOVÁ, Kateřina. *Zákon o Policii České republiky: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 177.

¹⁸⁷ STRÍŽ, I. § 158 [Úkony prověřování]. In: AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-11-10]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

kvalitativní rozdíl mezi těmito kategoriemi.¹⁸⁸ Z toho se dále podává, že: „Popis skutkových okolností v záznamu o zahájení úkonů trestního řízení tak nemusí být zcela precizní a vyčerpávající co do uvedení všech znaků skutkové podstaty konkrétního trestného činu, pouze rámcově musí odůvodňovat podezření ze spáchání trestného činu, což koneckonců odpovídá stupni poznání v této počáteční fázi řízení. Tímto popisem skutkových okolností je **obecně vymezen předmět trestního řízení**, který se v průběhu dalšího provádění úkonů trestního řízení může i výrazně pozměnit.“¹⁸⁹

Pro americkou právní úpravu nelze v kontextu fusion centra stanovit přesný český ekvivalent. Ze srovnání české a americké právní úpravy můžeme ale dovodit, že kritérium *reasonable suspicion* se spíše blíží kritériu § 69 zákona o Policii ČR a § 158 odst. 1 tr. řádu, než přísnějším podmínkám v § 158 odst. 3 tr. řádu.

Nyní shrneme ostatní podmínky v americké právní úpravě:

- Systém kriminálního zpravodajství může fungovat pouze v koordinaci s probíhajícím nebo očekávaným šetřením nebo trestním řízením. A contrario z toho vyplývá, že zabezpečování informací je limitováno účely trestního řízení a zajišťování vnitřní bezpečnosti a pořádku. Nemůže se tedy jednat o plošné získávání informací typické pro zpravodajské služby.
- Kriminální zpravodajství je možno vést pouze k jednání, které je charakterizováno jako závažná hrozba, s vysokou úrovní trvalosti a organizovanosti a s cílem získat výhodu, prospěch nebo ohrozit život nebo majetek. Tento popis rámcově odpovídá české definici organizovaného zločinu, zvláště pak moderního organizovaného zločinu, a dalších typů zvláště závažné kriminality, jako je protistátní činnost nebo terorismus.
- Výměna a šíření informací je založena na zásadě **need to know** a **right to know**. Obě dvě zásady jsou známé koncepty českého zpravodajského práva.¹⁹⁰

¹⁸⁸ STŘÍŽ, I. § 158 [Úkony prověřování]. In: AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. Trestní řád: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-11-10]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁸⁹ Tamtéž.

¹⁹⁰ MICHÁLEK, Luděk, POKORNÝ, Ladislav, STIERANKA, Jozef, MARKO, Michal a VAŠKO, Adrián. *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. s. 265-268.

- Informace jsou označovány podle stupně utajení. Obdobnou klasifikaci, stejně jako definici utajované informace, nabízí český zákon o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.
- Činnost systému kriminálního zpravodajství musí být technicky, administrativně a fyzicky zabezpečena. Obdobný důraz na zabezpečení kladou i příslušné české právní předpisy.¹⁹¹

5.2 Task Forces – součinnostní model s operační a informační funkcí

Podle amerického Ministerstva spravedlnosti je cílem součinnostního modelu na bázi task force a) zlepšit komunikaci, b) sdílet informace a c) koordinovat činnost.¹⁹² Kromě dvou informačních funkcí zde tedy přibývá i funkce operační – task forces zpracovávají spisy, provádí šetření a konají úkony trestního řízení.¹⁹³ Příkladem tohoto součinnostního modelu jsou *Joint Terrorism Task Forces* vedené a spravované FBI, ve kterých FBI koordinuje svou činnost se státními a místními orgány.¹⁹⁴ Task force je vytvořena na základě společné dohody, tzv. memoranda (v originále *Memorandum of Understanding*).¹⁹⁵ Každá task force má své vlastní memorandum. Proto jako vzor pro další analýzu použijeme memorandum mezi FBI a Policií San Francisco o vytvoření místní *Joint Terrorism Task Force*.¹⁹⁶ Účelem memoranda je stanovit účel task force (*mission*), formalizovat vztah participujících orgánů a stanovit procesní pravidla spolupráce.

Obecným účelem task force, v tomto případě protiteroristické skupiny, je posílení společných prostředků pro prevenci, předcházení, odstrašení a vyšetřování terorismu. Zkoumané memorandum zřizuje protiteroristickou JTTF, proto se jeho účel omezuje na boj s terorismem. Ovšem ustanovení lze zobecnit na všechny task forces.

Z analýzy předmětného memoranda se podává obecný princip pro organizaci federálních task forces. Právní rámec, procesy a postupy jsou zakotveny na té nejvyšší, tedy

¹⁹¹ Např. vyhláška NBÚ č. 528/2005 Sb., o fyzické bezpečnosti a certifikaci technických prostředků

¹⁹² CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Domestic Federal Law Enforcement Coordination: Through the Lens of the Southwest Border*. R43583. Washington, D.C.: 2014, dostupné z: https://www.everycrsreport.com/files/20140603_R43583_c6c6271a0187500fe6f96934a9dde2ff137102c6.pdf, s. 8.

¹⁹³ Tamtéž. s. 3.

¹⁹⁴ The Department of Justice's Terrorism Task Forces. DOJ OIG Report. 2005. Dostupné z: <https://oig.justice.gov/reports/plus/e0507/final.pdf>, s. 15.

¹⁹⁵ Tamtéž.

¹⁹⁶ JTTF MOU between FBI and SFPD, podepsáno 2006 a 2007, dostupné z: <https://www.brennancenter.org/sites/default/files/analysis/SFPD%20MOU-JTTF.pdf>

federální úrovni, jejímuž standardu se musí přizpůsobit státní a místní orgány, které na task force participují. Tento princip se konkrétně projevuje v těchto ustanoveních zkoumaného memoranda:

- Závazné předpisy (*controlling documents*) jsou federální předpisy vydané generálním prokurátorem Spojených států a dále interní akty řízení FBI.
- Task force jako útvar je řízen FBI, konkrétně buď vedoucím zvláštním agentem (*Special Agent in Charge*) nebo vedoucím náměstkem ředitele (*Assistant Director in Charge*). Členy task force jsou kromě příslušníků FBI příslušníci státních a místních orgánů přidělení k task force (*detailees*).
- Všechna šetření a úkony trestního řízení prováděná task force musí být v souladu s předpisy a interními akty řízení závaznými pro FBI. A to včetně nakládání s lidskými zdroji.
- Všichni příslušníci přidělení k task force musí mít bezpečnostní prověrku na stupeň *Top Secret/Sensitive Compartmented Information*. Prostřednictvím podmínky *Sensitive Compartmented Information* je formalizován obecný princip *need to know*.
- Každý orgán participující na task force musí koordinovat svoji činnost s task force. Přitom platí, že šetření nebo trestní řízení koná přednostně task force. Participující orgán ve věci nekoná bez koordinace s task force, přičemž platí, že task force nemusí s participujícím orgánem vyměňovat informace. Šetření a trestní řízení je vedeno v souladu s pravidly federálního vyšetřování a příslušný federální prokurátor rozhoduje o stíhání a podání obžaloby. (Spis se tedy celý přesouvá na federální úroveň, místní a státní orgány v něm fakticky nemají příslušnost.)

Z analýzy předmětného memoranda se jasně podává (zvláště z posledního bodu), že task force je vlastně samostatným útvarem vedeným FBI, ve kterém participují přidělení příslušníci nižších orgánů. To je zásadní rozdíl oproti fusion centrům, jejichž účelem je v první řadě výměna informací mezi sobě rovnými orgány. Task force je spíše izolovaným útvarem, jehož účelem je koncentrovat místní, státní a federální zdroje ku prospěchu federálního vyšetřování.

Příkladem činnosti task force může být:

- **FBI Border Corruption Task Force** vyšetřuje trestné činy úředních osob spojených s korupcí a ohrožením výkonu státní správy na úseku ochrany hranic, migrace a azylu.¹⁹⁷
- **ATF Violent Crime Impact Teams** vedené Úřadem pro alkohol, tabák, střelné zbraně a výbušniny (dále jen „ATF“) vyšetřují trestné činy spojené se střelnými zbraněmi v lokalitách, ve kterých narůstá tento druh kriminality, a to za použití skrytých postupů jako je použití agenta, sledování, odposlech nebo předstíraný převod.¹⁹⁸

5.3 Součinnostní modely a oddělovací imperativ

Analýza společných skupin v předchozích podkapitolách se zaměřila na funkce a činnosti. Stále zde však zbývá klíčová otázka, s jakými informacemi vlastně společné skupiny pracují. Zde se vracíme k úvodu diplomové práce, podle kterého je jádrem práce téma informace jako rozhodující hodnoty v boji s organizovaným zločinem. Americké právo nepočítá s oddělovacím imperativem a umožňuje propojení zpravodajství (*intelligence*) a vymáhání práva (*law enforcement*). Pojem *intelligence*, ve smyslu zpravodajství, kriminálního zpravodajství nebo prostého souboru informací, se proto objevuje ve všech výše rozebíraných amerických předpisech. To způsobuje i chyby v našem překladu – když například překládáme pojem „výměna informací“, anglický originál neříká „*information sharing*“, ale „*intelligence sharing*“.

Propojení *intelligence* a *law enforcement* budeme demonstrovat na příkladu FBI. Musíme pamatovat na to, že FBI je také často participujícím orgánem jak v task forces, tak ve fusion centers, a to mnohdy jako vedoucí orgán (jako třeba ve výše rozebírané výše). V souladu s ustanoveními § 2.2.1 a § 2.3 FBI Domestic Investigations and Operations Guide (hlavní interní akt řízení pro vyšetřování a operace FBI na území Spojených států, dále jen „DIOG“) je FBI policejním a zároveň zpravodajským orgánem příslušným jak k vyšetřování porušování federálních zákonů, tak k zabezpečování informací. Kromě činností spadajících pod pojem „zabezpečování informací“ DIOG zvláště zmiňuje i zpravodajskou analýzu a plánování

¹⁹⁷ CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Domestic Federal Law Enforcement Coordination: Through the Lens of the Southwest Border*. R43583, dostupné z: https://www.everycrsreport.com/files/20140603_R43583_c6c6271a0187500fe6f96934a9dde2ff137102c6.pdf, s. 19.

¹⁹⁸ Tamtéž, s. 22.

(*intelligence analysis and planning*), a dává tak FBI úkol působit při dlouhodobé zpravodajské činnosti. Věcná příslušnost FBI je tak dána ve třech oblastech:

- 1) **vyšetřování všech federálních trestných činů a některých státních trestných činů;**¹⁹⁹
- 2) **vyšetřování hrozeb pro národní bezpečnost**, kterými se má na mysli mezinárodní terorismus, špionáž a jiná zpravodajská činnost, sabotáž a nájemná vražda (*assassination*), pokud jsou spáchány cizí mocí, organizací nebo osobou, případně v jejich prospěch nebo jejich jménem, a dále napadení počítačového systému z ciziny a další věci podle rozhodnutí generálního prokurátora;²⁰⁰
- 3) **zabezpečování zpravodajských informací**, kterými se má na mysli informace o schopnostech, záměrech nebo činnostech cizí vlády nebo její součásti, cizí organizace nebo cizí osoby nebo mezinárodních teroristů.²⁰¹

Věcná příslušnost FBI se realizuje prostřednictvím tří hlavních druhů vyšetřování:

- 1) *single and multi-subject investigation*,
- 2) *Enterprise investigation*,
- 3) *positive foreign intelligence collection*.²⁰²

První druh – *single and multi-subject investigation* – je vyšetřováním všech federálních a některých státních trestných činů.²⁰³ Další druh – *Enterprise investigation* – je vyšetřováním organizovaných struktur zapojených do nejzávažnější trestné činnosti nebo představujících hrozbu pro národní bezpečnost.²⁰⁴

Třetí druh vyšetřování překračuje hranici vyšetřování trestné činnosti a hrozeb pro národní bezpečnost a umožňuje FBI sbírat informace o širším okruhu věcí týkajících se cizí moci, pokud jsou tyto informace důležité pro zahraniční politiku Spojených států.²⁰⁵ První dva druhy vyšetřování jsou tak podmíněny účelem trestního řízení. Třetí druh je fakticky sběrem informací.

¹⁹⁹ § 7.4.1 DIOG

²⁰⁰ § 7.4.2 DIOG, dále Executive Order 12333, 50 U.S.C. §§ 3001 et seq., 50 U.S.C. §§ 1801 et seq.

²⁰¹ § 7.4.3 DIOG

²⁰² § 7.1 DIOG

²⁰³ § 7.4.1 DIOG

²⁰⁴ § 8.1 DIOG

²⁰⁵ § 9.2 DIOG

Je zřejmé, že nelze jasně stanovit, kdy FBI pracuje s operativními informacemi a kdy se zpravodajskými informacemi. (Třeba v ČR je to možné rozdělit snadno – policie pracuje s operativními informacemi, resp. s důkazy, zpravodajská služba pracuje se zpravodajskými informacemi.) Jednotlivé druhy vyšetřování a jejich cíle se totiž typicky překrývají. Aktuálním příkladem může být vyšetřování *CROSSFIRE HURRICANE*. V něm FBI rozkrývala napojení prezidentské volební kampaně Donalda Trumpa na Ruskou federaci. Jinými slovy šlo o rozkrývání zločinecké struktury spolupracující s cizí mocí s cílem poškodit zájmy Spojených států.²⁰⁶ Je evidentní, že hranice mezi trestnou činností, hrozbou pro národní bezpečnost a kontrašpionáží úplně zmizely. Vyšetřování (které bylo vedeno za přísného utajení) bylo nakonec předáno do působnosti zvláštního prokurátora Roberta Muellera. Ten na základě shromážděných důkazů podal obžalobu na množství pachatelů ze Spojených států a z Ruské federace.²⁰⁷

K vedení vyšetřování má FBI k dispozici prostředky jak trestního, tak zpravodajského práva. Třeba odposlech v trestním řízení je možné realizovat na základě ustanovení 18 U.S.C. 2511(2)(i). Jedná se o Title III, který umožňuje zásahy do práva na soukromí v komunikaci pro účely trestního řízení.²⁰⁸ Při vyšetřování terorismu se ale použije odposlech ve smyslu 50 U.S.C. 1801(f). Toto ustanovení je součástí *Foreign Intelligence Surveillance Act* (nebo také FISA), tedy předpisu umožňujícímu odposlech, sledování a prohlídky pro účely boje s nepřitelem a terorismem.

Nelze tedy uzavřít jinak, než že FBI působí jako policejní a zpravodajský orgán na celém úseku vnitřní bezpečnosti. Získává jak operativní, tak zpravodajské informace. **Vzájemná „propustnost“ policejní a zpravodajské činnosti je zásadní pro pochopení pojmu „intelligence“, tak jak se vztahuje k výměně nebo sdílení informací (*intelligence sharing*).** Po tomto krátkém rozboru působnosti FBI můžeme lépe pochopit, jak široké spektrum informací prochází databázemi amerických státních orgánů, a to včetně společných skupin jako jsou fusion centra a task forces.

²⁰⁶ Review of Four FISA Applications and Other Aspects of the FBI's Crossfire Hurricane Investigation. DOJ OIG Report, 2019. Dostupné z: <https://oig.justice.gov/sites/default/files/reports/120919-examination.pdf>

²⁰⁷ Report On The Investigation Into Russian Interference In The 2016 Presidential Election, Special Counsel Robert S. Mueller, III, Washington, D.C., 2019. Dostupné z: <https://www.justice.gov/archives/sco/file/1373816/download>.

²⁰⁸ Porovnání policejních a zpravodajských prostředků viz: CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Privacy: An Overview of Federal Statutes Governing Wiretapping and Electronic Eavesdropping*. R98-326. Dostupné z: https://www.everycrsreport.com/files/20121009_98-326_0af79b3147e483f0ce3969fac1790b6794e34aab.pdf.

Obecně je možné k tomu říct, že oslabení bariéry mezi *law enforcement* a *intelligence* umožňuje plné využití informací v rámci společných skupin. A to zvláště, když je členem společné skupiny jednak policejní orgán (třeba *San Francisco Police Department*) a jednak zpravodajský orgán (třeba FBI).

5.4 Součinnostní modely z hlediska lidského faktoru

V rámci analýzy součinnostních modelů nelze opomenout lidský faktor, a to konkrétně, jak lidský faktor ovlivňuje spolupráci různých orgánů. Máme za to, že bychom tak přehlédli jeden z klíčových faktorů, které ve výsledku úspěšnost spolupráce zásadním způsobem ovlivňují. Jakýkoliv model spolupráce totiž nutně naráží na problematiku odlišných organizačních a pracovních kultur, odlišných procesů a odlišných zvyklostí. A zejména také na neochotu příslušníků orgánů spolupracovat s příslušníky jiných orgánů. V angličtině se tato problematika souhrnně označuje jako *turf* nebo *turf fights*.²⁰⁹

Lidský faktor při spolupráci různých státních orgánů je třeba tematizovat a adresovat. Třeba americká *Government Accountability Office* (dále jen „GAO“) vydala v roce 2011 zprávu o vzájemných neshodách federálních agentů, tedy příslušníků např. FBI, DEA, ATF, ICE. V rámci této zprávy GAO mj. uvedla, že 37 procent ze vzorku dotázaných agentů potvrdilo zkušenost s neshodami s ostatními federálními orgány. Jako jeden z typických projevů těchto neshod byl agenty označen nedostatek výměny informací.²¹⁰ To je zásadní zjištění, jelikož právě výměna informací je typickou obětí takových neshod. Příkladů z praxe je možné citovat celou řadu. Ten nejviditelnější je pravděpodobně neschopnost příslušné jednotky Ústřední zpravodajské služby (dále jen „CIA“) předat příslušné jednotce FBI informace ke členům organizace Al-Káida v době před útoky 11. září. Právě lapsus ve výměně informací ze CIA do FBI byl jedním z kritických faktorů vedoucích k neschopnosti zpravodajské komunity útokům předejít.²¹¹

²⁰⁹ Srov. CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *The Interplay of Borders, Turf, Cyberspace, and Jurisdiction: Issues Confronting U.S. Law Enforcement*. R41927. Washington, D.C., 2013, dostupné z: https://www.everycrsreport.com/files/20130117_R41927_781551efd47927c3569b6212cc3be8b2bae12c1e.pdf.

²¹⁰ Law Enforcement Coordination: DOJ Could Improve Its Process for Identifying Disagreements among Agents. GAO Report, 2011. Dostupné z: <https://www.gao.gov/assets/gao-11-314.pdf>, s. 17.

²¹¹ A Review of the FBI's Handling of Intelligence Information prior to the September 11 Attacks OIG Special Report, 2004, publicly released 2005. kapitola 5, dostupné z: <https://oig.justice.gov/sites/default/files/archive/special/0506/chapter5.htm>.

V roce 2005 se zase vedoucí zvláštní agent Joseph R. Webber z expozitury ICE v Houstonu v Texasu musel obrátit na příslušný dohledový výbor amerického Kongresu, aby zabránil agentům FBI v poškozování vyšetřování vedeného ICE.²¹² I v tomto případě bylo jedním z hlavních problémů nedostatečné předávání informací.

Situace, kdy jeden orgán není ochoten předat informace druhému orgánu, ať už je důvodem prostá neochota nebo třeba nedůvěra k tomu, jak bude druhý orgán s informacemi nakládat, zmaří jakýkoliv pokus o větší koordinaci státních orgánů.

5.5 Součinnostní modely z hlediska ochrany utajovaných informací

Z právní úpravy task forces a fusion centers se jasně podává jednoduchý princip, že pokud má být výměna informací účinná a prospěšná pro všechny participující orgány, musí všichni příslušníci disponovat bezpečnostní prověrkou podle toho režimu, v jakém jsou zpracovány ty nejcitlivější údaje, se kterými task force nebo fusion center nakládá. Proto třeba JTTF pod velením FBI vyžaduje prověrku *Top Secret/Sensitive Compartmented Information*, jak bylo uvedeno výše.

Česká právní úprava v tomto ohledu nesjednocuje operativní a zpravodajské informace do jednoho režimu utajení. Operativní informace, tedy informace z prostředků operativně pátrací činnosti, jsou klasifikovány v rozmezí VYHRAZENÉ až DŮVĚRNÉ. Zpravodajské informace, potažmo informace týkající se zahraniční politiky nebo obrany, jsou klasifikovány v režimu VYHRAZENÉ až PŘÍSNĚ TAJNÉ.²¹³ Mezi operativními a zpravodajskými informacemi tedy vzniká nerovnost. Zároveň příslušníci, kteří běžně nakládají pouze s informacemi VYHRAZENÉ až DŮVĚRNÉ nemají důvod získat vyšší stupeň prověrky.

K významnému problému takto došlo v závěrečné fázi prošetřování v kauze VRBĚTICE na podzim 2023. Dozorující státní zástupce, na rozdíl od vyšetřovatelů, dospěl k závěru, že není dostatek důkazů pro zahájení trestního stíhání. Přitom se však dozorující státní zástupce nemohl seznámit s některými důležitými dokumenty ve spisu, protože nebyl držitelem bezpečnostní prověrky na stupeň TAJNÉ. K dokumentům tak měli přístup pouze policisté, kteří tvrdili, že dostatek důkazů existuje. V době vzniku tohoto textu není jasné, jestli prošetřování

²¹² Dopis vedoucího zvláštního agenta Webbera, dostupné z: https://tracfed.syr.edu/tracker/dynadata/2007_08/OIG_07-55_Jul07.pdf, s. 35.

²¹³ Nařízení vlády č. 522/2005 Sb, který se stanoví seznam utajovaných informací.

kauzy VRBĚTICE ve sdělení obvinění vyústí.²¹⁴ Celá situace však indikuje nevyhovující stav, kdy nedostatečná oprávnění a nejednotné procesy ohrožují zajišťování bezpečnosti ČR.

5.6 Význam analytiky

Foltýn a Bednář popsali význam analytiky v práci policie takto:

„Provádět fundovanou analýzu znamená informace odborně zpracovat a na jejich základě pak vytvořit konzistentní model a předložit zadavateli ucelený návrh určitých variant konkrétního řešení. (...) Informace spojené s určitým skutkovým dějem, který je možné právně kvalifikovat jako trestný čin, proto musí být pro OČTŘ již z počátku prověřování validní, čímž je možné tyto informace následně povýšit na důkaz, s kterým je možné dále zodpovědně pracovat. (...) Svým erudovaným přístup k řešení věci je schopná již v samém počátku přehledně vyhodnotit, rozčlenit a zpracovat veškeré dostupné informace, resp. důkazy, s kterými je posléze v souladu se zákonem procesně pracováno.“²¹⁵

Policistu-analytika pak Foltýn a Bednář chápou jako nezbytného člena realizačního týmu, ve kterém je dále státní zástupce, vyšetřovatel a operativec.²¹⁶ Stejný přístup uplatňuje i FBI, která v rámci reformy po 11. září navýšila počet analytiků a zařadila je kromě velitelství i do jednotlivých expozitur a organizačních článků.²¹⁷

Jak již bylo řečeno, odhalování a vyšetřování moderního organizovaného zločinu vyžaduje propojování souvislostí a indicií. Jenom jejich ucelený řetězec totiž mnohdy vypovídá o trestněprávním jednání. Právě v tomto ohledu má analytika zásadní význam. Je to totiž nástroj k odborné práci s informacemi.

Pro ilustraci práce analytika můžeme využít smyšlený příběh, které ve svém odborném článku použili Foltýn a Bednář:

„Z oznámení příslušného finančního úřadu vyplynou konkrétní informace o krácení daně, ztraceném obchodníkovi, popř. řetězci firem a hlavním podezřelém. Jelikož se veškeré transakce v řetězci jeví na první pohled jako legální, je velmi obtížné bez dalšího šetření

²¹⁴ Kauza Vrbětice: Má NCOZ dost důkazů? Lukáš Prchal, Zdislava Pokorná in: *DeníkN*, 14.11.2023, cit. 15.11.2023. Tištěné vydání.

²¹⁵ FOLTÝN, Leo a BEDNÁŘ, Vojtěch. Analytika v praxi trestního řízení. *Kriminalistický sborník*, 2017, č. 5, s. 55.

²¹⁶ Tamtéž, s. 56.

²¹⁷ CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Intelligence Reform Implementation at the Federal Bureau of Investigation: Issues and Options for Congress*. RL33033. S. 26.

přiléhavě popsat skutkový děj, kterým byla zkrácena daň, a to včetně subjektivní stránky jednání konkrétního pachatele či spolupachatelů. Je proto třeba získat informace o přepravách zboží, vedeném účetnictví jednotlivých firem, jakož i zjistit bankovní informace související s předmětným obchodním případem, popř. IP adresy, z nichž bylo přistupováno při zadávání transakcí, a další podklady mající zásadní vliv na dané vyšetřování. Poté je třeba toky zboží, fakturační a finanční operace časově spárovat a vzájemně je provázat s dalšími zjištěnými důkazy. Takto dokladovaný skutek je pak nutné podrobně a výstižně popsat do výrokové věty usnesení o zahájení trestního stíhání, na což naváže i přiléhavá právní kvalifikace skutku.²¹⁸

Podrobnější analýza v tomto směru přesahuje rámec naší práce. I tak ale můžeme zdůraznit, že vyhodnocování informací musí být součástí uvažování o boji s moderním organizovaným zločinem obecně a spolupráce NCOZ a BIS zvlášť.

²¹⁸ FOLTÝN, Leo a BEDNÁŘ, Vojtěch. Analytika v praxi trestního řízení. *Kriminalistický sborník*, 2017, č. 5, s. 58.

6. Otázky související s prohloubením spolupráce NCOZ a BIS

V předchozích dvou kapitolách byl nejdříve sestaven současný tuzemský model operativně pátrací činnosti a zpravodajské činnosti. Následně byl tento model porovnán s vybranými americkými součinnostními modely. Na základě této analýzy budou nyní formulovány stručné otázky, které vyvstávají v souvislosti s prohlubováním spolupráce policie a zpravodajských služeb. Nynější kapitola je tedy vlastně kompaktním výstupem z analýzy, která byla provedena výše.

Otázky, které budou formulovány, představují ve své podstatě seznam témat, která by musel vyřešit český zákonodárce, pokud by zákonem aproboval větší spolupráci policie a zpravodajských služeb, konkrétně NCOZ a BIS. Otázky jsou formulovány na základě platné české právní úpravy a zároveň s přihlédnutím k americkým součinnostním modelům, které vycházejí z jiného právního systému. Záměrně je tak česká právní úprava konfrontována s odlišným přístupem. Cílem je vnést originální podněty do debaty o trestní, policejní a zpravodajské legislativě.

Otázka č. 1: Věcná příslušnost a pravomoc pro spolupráci NCOZ a BIS

Je třeba zodpovědět otázku, v jakých konkrétních věcech mohou NCOZ a BIS spolupracovat. Jak již bylo řečeno, umožnění spolupráce NCOZ a BIS je vlastně posílením pravomocí těchto složek. Proto je třeba, aby zákonodárce zvážil, zda bude policie a kontrarozvědka moci spolupracovat neomezeně, nebo třeba jen v konkrétních oblastech trestné činnosti, která se přímo dotýká státního zájmu. Podobně jako v americké právní úpravě, i v českém právu by bylo třeba zvolit jasné referenční kritérium pro to, čím se může NCOZ a BIS společně zabývat.

Dále je třeba stanovit, jakými prostředky by mohly NCOZ a BIS společně postupovat. Jedná se o obdobnou otázku. Nabízí se buď varianta, že k dispozici NCOZ a BIS budou všechny dostupné a zákonem aprobované prostředky, nebo bude jejich výčet zákonem pro případ spolupráce těchto dvou složek omezen.

Otázka č. 2: Oddělovací imperativ

Je třeba vyřešit, jaké podmínky právní úprava nastaví pro nakládání s operativními a zpravodajskými informacemi. Jakýkoliv součinnostní model spolupráce NCOZ a BIS se zakládá

především na výměně informací, a to ať už v jakékoliv formě. Proto je třeba vyřešit dlouhodobou otázku oddělovacího imperativu v českém právním řádu.

Otázka č. 3: Organizace

Je třeba stanovit, jak podrobně má zákon upravit vnitřní organizaci NCOZ a BIS pro případ spolupráce, a jak moc naopak spadá tato otázka do gesce složek prostřednictvím interních aktů řízení. Zároveň je třeba pamatovat na to, že policie a BIS jsou dva oddělené bezpečnostní sbory a řídí se svými vlastními zákony a interními akty řízení. Na druhou stranu požadavek utajení taktiky NCOZ a BIS při jejich spolupráci zcela jistě vylučuje podrobnou úpravu této otázky v zákoně.

Otázka č. 4: Nakládání s utajovanými informacemi

Je třeba vyřešit nejednotnou klasifikaci operativních a zpravodajských informací podle nařízení vlády č. 522/2005. Zákon a prováděcí předpisy musí poskytnout dostatečný rámec pro nakládání s informacemi napříč NCOZ a BIS. Předpokladem pro zákonodárce musí být, že bude nakládáno s těmi nejcitlivějšími informacemi, jelikož součinnostní model by byl tvořen elitním policejním útvarům a elitní zpravodajskou službou.

Otázka č. 5: Lidský faktor

Je třeba zamyslet se nad tím, jak může zákon napomoci k vytvoření formální i neformální spolupráce mezi příslušníky dvou elitních, mocných a utajovaných bezpečnostních složek.

7. Závěr

Předložená diplomová práce se zabývala otázkami souvisejícími s prohloubením spolupráce policie a zpravodajských služeb. Cílem diplomové práce bylo zhodnotit, jaké otázky by musela vyřešit novela umožňující větší spolupráci policie a zpravodajských služeb.

Ihned na začátku diplomové práce byl ustanoven důvod, který by mohl z pohledu zákonodárce ospravedlnit posílení spolupráce policie a zpravodajských služeb. Tímto důvodem byla stanovena změna struktury organizovaných zločineckých skupin, posilování schopností pachatelů a nárůst tzv. moderního organizovaného zločinu. Všechny tyto hrozby ve svém souhrnu byly diplomovou prací vyhodnoceny jako skutečné a závažné ohrožení národní bezpečnosti České republiky. S ohledem na to, že důvodem pro posílení spolupráce by měl být nárůst moderního organizovaného zločinu, byl okruh státních složek, o kterých práce pojednává, omezen na NCOZ a BIS.

Dále byl sestaven současný model operativně pátrací činnosti a zpravodajské činnosti a byl popsán rámec, v němž mohou v současnosti NCOZ a BIS spolupracovat. Tento model byl následně porovnán s vybranými americkými součinnostními modely, konkrétně tzv. *task force*, *fusion center* a s právní úpravou FBI. Na základě věcné a právní analýzy těchto vybraných součinnostních modelů byly identifikovány příležitosti pro legislativní změny v tuzemsku.

Na základě provedené analýzy bylo formulováno pět stručných otázek. Těmito otázkami, resp. tématy by se musel zabývat český zákonodárce v případě, že by mělo dojít k zákonem aprobovanému posílení spolupráce NCOZ a BIS. Vzhledem k limitovanému rozsahu výzkumu se jedná o obecně formulované otázky. V rámci diplomové práce se však jedná o úspěšné řešení výzkumné otázky.

Seznam otázek, resp. témat souvisejících s prohloubením spolupráce NCOZ a BIS poskytuje vodítko k další debatě o trestní, policejní a zpravodajské legislativě v ČR. Jak bylo stanoveno v úvodu, diplomová práce reaguje na koncepční vládní dokumenty. V jejich kontextu proto práce nabídla další pohled na problematiku, který by mohl být přínosný zvláště vzhledem ke zhoršující se bezpečnostní situaci v České republice, v Evropě a na celém světě.

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

Zahraniční:

ANGEL, Rabasa, SCHNAUBELT, Christopher M., CHALK, Peter, FARAH, Douglas, MIDGETTE, Gregory, SHATZ, Howard J. *Counternetwork: Countering the Expansion of Transnational Criminal Networks*. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2017. Dostupné z: https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR1481.html.

BOUKALAS, Christos. *Homeland Security, its Law and its State*. Oxon: Routledge, 2014.

BOWER, Anna. *What the Heck Happened in Coffee County, Georgia?* Lawfare: 2023. Dostupné z: <https://www.lawfaremedia.org/article/what-the-heck-happened-in-coffee-county-georgia>.

CARTER, David L. *Law Enforcement Intelligence: A Guide for State, Local, and Tribal Law Enforcement Agencies*. Michigan State University: School of Criminal Justice, 2004.

CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Encryption and Evolving Technology: Implications for U.S. Law Enforcement Investigations*. R44187. Washington, D.C., 2016.

CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Encryption and the „Going Dark Debate“*. R44481. Washington, D.C., 2017.

CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Governmental Tracking of Cell Phones and Vehicles: The Confluence of Privacy, Technology, and Law*. R42109. Washington, D.C., 2011.

CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Privacy: An Overview of Federal Statutes Governing Wiretapping and Electronic Eavesdropping*. R98-326. Dostupné z: https://www.everycrsreport.com/files/20121009_98-326_0af79b3147e483f0ce3969fac1790b6794e34aab.pdf.

CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Organized Crime: An Evolving Challenge for U.S. Law Enforcement*. R41547. Washington, D.C., 2013, dostupné z: https://www.everycrsreport.com/files/20130111_R41547_c5e3bd527aa1d0318fdcf5141b5ff63c7309c52a.pdf.

CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Intelligence Reform Implementation at the Federal Bureau of Investigation: Issues and Options for Congress*. RL33033.

CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Domestic Federal Law Enforcement Coordination: Through the Lens of the Southwest Border*. R43583. Washington, D.C.: 2014, dostupné z: https://www.everycrsreport.com/files/20140603_R43583_c6c6271a0187500fe6f96934a9dde2ff137102c6.pdf.

CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *The Interplay of Borders, Turf, Cyberspace, and Jurisdiction: Issues Confronting U.S. Law Enforcement*. R41927. Washington, D.C., 2013, dostupné z: https://www.everycrsreport.com/files/20130117_R41927_781551efd47927c3569b6212cc3be8b2bae12c1e.pdf.

CORN, Geoffrey S. a BRENNER-BECK, Dru. „Going Dark“: Encryption, Privacy, Liberty, and Security in the Golden Age of Surveillance. In *Cambridge Handbook of Surveillance Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017.

DAVIS, Lois M., POLLARD, Michael S., WARD, Kevin, WILSON, Jeremy M., VARDA, Danielle M., HANSELL, Lydia, STEINBERG, Paul S. *Long-Term Effects of Law Enforcement's Post-9/11 Focus on Counterterrorism and Homeland Security*. RAND Corporation, 2010. Dostupné z: <https://www.rand.org/pubs/monographs/MG1031.html>.

The Department of Justice's Terrorism Task Forces. DOJ OIG Report. 2005. Dostupné z: <https://oig.justice.gov/reports/plus/e0507/final.pdf>.

FISHER, Barry A. J. a FISHER, David R. *Techniques of Crime Scene Investigation*. Boca Raton, Florida; London, England; New York, New York: CRC Press/Taylor and Francis Group, 2012.

MILLER, Marc L. a WRIGHT, Ronald F. *Criminal Procedures: Cases, Statutes, and Executive Materials*, 2nd Edition. New York: Aspen Publishers, 2003.

REAGAN, Robert T. *National Security Case Studies: Special Case-Management Challenges*. Sixth Edition. Federal Judicial Center, 2015.

NOLAN, Thomas. Fusion Centers. In: *Cambridge Handbook of Surveillance Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017.

PELL, Stephanie K. Location Tracking. In *The Cambridge Handbook of Surveillance Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017.

PRUNCKUN, Hank. *Counterintelligence Theory and Practice*. 2. vyd. Rowman and Littlefield Publishers, 2019.

Report On The Investigation Into Russian Interference In The 2016 Presidential Election, Special Counsel Robert S. Mueller, III, Washington, D.C., 2019. Dostupné z: <https://www.justice.gov/archives/sco/file/1373816/download>.

Review of Four FISA Applications and Other Aspects of the FBI's Crossfire Hurricane Investigation. DOJ OIG Report, 2019. Dostupné z: <https://oig.justice.gov/sites/default/files/reports/120919-examination.pdf>

Domáci:

AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-11-13]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

BRUNOVÁ, Markéta. *Dokazování trestné činnosti s využitím kriminalistických stop a identifikace*. Praha: Vysoká škola finanční a správní. 2019.

BUDKA, Ivan. *Vybrané kapitoly z činnosti Služby kriminální policie a vyšetřování*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2002.

BUDKA, Ivan. *Vybrané problémy operativně pátrací činnosti*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2010.

DOSTÁL, Otto. Zajišťování důkazů u počítačové kriminality. 1., 2., 3. a 4. díl. *Trestněprávní revue*. Praha: C. H. Beck. Roč. 18 (2019), č. 3, 4, 5 a 6, s. 66 a násl., 77 a násl., 104 a násl., 123 a násl.

DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017.

DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-11-10]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

DUCHEK, Jan. Zpravodajské služby při tvorbě a realizaci bezpečnostní politiky. *Vojenské rozhledy*. 2005, č. 1, s. 41.

DVORŠČÍK, Marian a ROMANCOVOVÁ, Eva. Návrh opatření pro rozvoj problematiky vyhledávání a odčerpávání výnosů z trestné činnosti v rámci policie České republiky. In *Výnosy z trestné činnosti, jejich odhalování, identifikace a možnost jejich odčerpání: Sborník studií*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2010.

DVOŘÁK, Vratislav a KLOUBEK, Martin. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2011.

FOLTÝN, Leo a BEDNÁŘ, Vojtěch. Analytika v praxi trestního řízení. *Kriminalistický sborník*, 2017, č. 5, s. 55 a násl.

FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2015.

FRYŠTÁK, Marek a POLIŠENSKÁ, Petra. *Dokazování v přípravném řízení: nejvýznamnější judikatura k vybraným tématickým okruhům*. Praha: Leges, 2014.

GRIVNA, Tomáš a ŠIMÁNOVÁ, Hana, ed. *Trestní právo a právní stát: sborník příspěvků z konferencí pořádaných Unii obhájců ČR v letech 2017-2018*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019.

HANÁČKOVÁ, Lucie. XIV. správa Sboru národní bezpečnosti. In: *Sborník archivu bezpečnostních složek 17/2019*. Praha, 2019.

HRUŠKA, L.; DVOŘÁK, V.; FOLDYNOVÁ, I.; FUJAK, R.; KRULÍK, O.; SCISKALOVÁ, M.; ŠESTÁK, B.; ŠMÍD, D.; VÁCLAVÍK, T.; ŽUROVEC, I. (2016) *Kriminalisticko-taktické metody při odhalování, prověřování a vyšetřování problematiky veřejných zakázek*. Ostrava: ACCENDO.

CHMELÍK, Jan a BRUNA Eduard. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015.

CHMELÍK, Jan a BRUNA, Eduard. *Dokazování v trestním řízení: trestněprávní a kriminalistické aspekty*. Praha: VČFS. 2018.

CHMELÍK, Jan. Operativně pátrací činnost a zvyklosti v trestním řízení. *Trestní právo*, 2020, č. 3.

CHMELÍK, Jan. *Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu: učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Linde Praha, 2004.

KALVODOVÁ, Věra, ŠÁMAL, Pavel a HRUŠÁKOVÁ, Milana. *Dokazování v trestním řízení – právní, kriminologické a kriminalistické aspekty*. Brno: Masarykova univerzita, 2015.

Kauza Vrbětice: Má NCOZ dost důkazů? Lukáš Prchal, Zdislava Pokorná in: *DeníkN*, 14.11.2023, cit. 15.11.2023. Tištěné vydání.

Komentář k § 2 písm. a), Zákon o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti. Jan Dvořák a Jiří Chrobák s. 9-21.

KONRÁD, Zdeněk a kol. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021.

KMENTA, Jaroslav. *Kmotr Mrázek*. JKM – Jaroslav Kmenta, 2007.

MICHÁLEK, Luděk. *Kriminální zpravodajství jako nástroj kontroly trestné činnosti a zajišťování vnitřní bezpečnosti*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2020.

MICHÁLEK, Luděk, POKORNÝ, Ladislav, STIERANKA, Jozef a MARKO, Michal. *Zpravodajství a zpravodajské služby*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013.

MICHÁLEK, Luděk, POKORNÝ, Ladislav, STIERANKA, Jozef, MARKO, Michal a VAŠKO, Adrián. *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021.

NESNÍDAL, Jiří. K problematice informačního zajištění operativně-pátrací činnosti. *Československá kriminalistika*, 1987, č. 2., s. 103 a násl.

SOTOLÁŘ, A. § 361. In: DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-11-13]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

POKORNÝ, Ladislav. *Zpravodajské služby*. Praha: Auditorium, 2012. Dostupné v systému ASPI, identifikační číslo ASPI ID MN208CZ, [cit. 19-05-2023].

POKORNÝ, Ladislav. K rozlišení zpravodajství a kriminálního zpravodajství. *Kriminalistika*. 2014, č. 1, s. 43.

POKORNÝ, L. *Limity důkazního použití zpravodajských informací*. ČPVP XXIX, 4/2021. s. 743.

POKORNÝ, Ladislav. Právní režim ochrany zpravodajských zdrojů. In: *Ochrana informačních zdrojov spravodajských služieb*. Sborník ze symposia Asociácie bývalých spravodajských dôstojníkov spolu s Fakultou práva Paneuropskej vysokej školy v Bratislavě, 2014. Dostupné z: https://www.absd.sk/ochrana_informacnych_zdrojov_spravodajskych_sluzie.

POKORNÝ, Ladislav, CHROBÁK, Jiří a FLIEGEL, Martin. *Zákon o zpravodajských službách ČR, Zákon o Bezpečnostní informační službě, Zákon o Vojenském zpravodajství: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2008.

POKORNÝ, Ladislav. Odposlech pořízený zpravodajskou službou jako důkaz. In KALVODOVÁ, Věra, HRUŠÁKOVÁ, Milana a kol. *Dokazování v trestním řízení: právní, kriminologické a kriminalistické aspekty*. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015.

POLČÁK, Radim, PŮRY, František, HARAŠTA, Jakub a kol. *Elektronické důkazy v trestním řízení*. Brno: Masarykova univerzita. 2015.

POLICEJNÍ AKADEMIE ČR V PRAZE. *Kybernetická bezpečnost, hospodářská kriminalita a bezpečnostní management*. Praha, 2020.

ROSŮLEK, Adéla. *Pokračování 20 případů státního zástupce na okrese*. Praha: Wolters Kluwer, 2023.

RŮŽIČKA, Miroslav. Operativně pátrací prostředky z pohledu státního zastupitelství. In HUNDÁK, Štefan (ed). *Použití operativně pátracích prostředků k získání důkazů pro trestní řízení*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2004.

SCHRAMHAUSER, Jan. Spolupracující obviněný v boji s organizovaným zločinem, úvaha nad platnou právní úpravou. *Trestněprávní revue*. Praha: C. H. Beck. 2012, č. 1, s. 11.

SKALICKÁ, Veronika. Není odposlech jako odposlech. *Trestněprávní revue*. Praha: C. H. Beck. Roč. 20 (2022), č. 1, s. 20.

STRŽÍŽ, I. § 158 [Úkony prověřování]. In: AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-11-10]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

STRŽÍŽ, I. § 159b. In: AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-11-13]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

SPURNÝ, Joža. *Psychologie výslechu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010.

ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013.

ŠČERBA, Filip. Využitelnost dohody o vině a trestu a prohlášení viny v jednotlivých stádiích trestního řízení. *AUCI*. 2023, č. 3, s. 115.

ŠTEINBACH, Miroslav, ŠLESINGER, René, ZIMMERMANN, Miroslav, BÍLEK, Milan a HLAVÁČOVÁ, Kateřina. *Zákon o Policii České republiky: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019.

VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: Komentář*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014.

VELE, Jiří. Náhodné říjnové setkání *Kriminalistický sborník*. 2017, č. 3, s. 4 a násl.

VOLEVECKÝ, Petr. *Tresné činy hospodářské: vybrané problémy*. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2012.

2. Seznam použitých internetových zdrojů

<https://www.abw.gov.pl/en>

BIS a centrála proti organizovanému zločinu rozbily síť ruských zpravodajců. In: *Aktuálně.cz* [online]. 21.10.2019. cit. [cit. 20-08-2023]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/bis-a-cetrala-proti-organizovanemu-zlocilu-loni-rozbyly-sit/r~66e17690f3e511e982ef0cc47ab5f122/>

„Bud‘ bude topka naše, nebo nebude existovat.“ Jak Pospíšilův klíčový muž zatáhl vládní stranu do korupční kauzy. In: *DeníkN* [online]. 27. 8. 2023 [cit. 10-11-2023]. Dostupné z: <https://denikn.cz/1218726/bud-bude-topka-nase-nebo-nebude-existovat-jak-pospasiluv-klicovy-muz-zatahl-vladni-stranu-do-korupcni-kauzy/?ref=list>

Byl bych rád, aby službě šéfovala žena, říká šéf BIS Koudelka v rozhovoru po jmenování generálem. In: *iRozhlas.cz* [online]. 9. 5. 2023 [cit. 19-12-2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/michal-koudelka-bis-general-rozhovor_2305091532_mfk.

<https://crsreports.congress.gov/>

<https://www.danovakobra.cz/>.

<https://www.dgsi.interieur.gouv.fr/>.

<https://www.ecfr.gov/>.

<https://www.federalrulesofcriminalprocedure.org/>

<https://www.interpol.int/How-we-work/Criminal-intelligence-analysis2>.

<https://www.justice.gov/jm/justice-manual>

<https://www.gao.gov/>

„Gazdovi máme dávat těch 500.“ Proč policie sledovala Gazdíkův mobil a jak spojuje Starosty s Redlem. Zdislava Pokorná. In: *DeníkN*. 17. srpna 2023. Cit. 22.9.2023. Dostupné z: <https://denikn.cz/1214779/gazdovi-mame-davat-tech-500-proc-policie-sledovala-gazdikuv-mobil-a-jak-spojuje-starosty-s-redlem/?ref=list>

<https://www.lawfaremedia.org/>

<https://www.law.cornell.edu/wex/whistleblower>

Ministerstvo zahraničí propustilo zaměstnance, který spolupracoval s Ruskem. BIS ho sledovala již roky. In: *iRozhlas*. 15. září 2022 [cit. 17-10-2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/spion-mzv-ministerstvo-zahranici-ruske-tajne-sluzby_2209152004_jip

<https://www.mi5.gov.uk/>.

Nová fakta v kauze Vrbětice: policie podezřívá obchodníka a jeho ženu ze špionáže. In: *iRozhlas* [online]. 30.5.2022, [cit. 13-04-2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vrbetice-vybuch-saposnikov-gru-spionaz-ncoz-rusko-ukrajina_2205300600_mch.

<https://oig.justice.gov/>

Pavel Komár o Nagyová a spol: Máme celou mozaiku složenou. In: *Česká justice* [online]. 15.6.2014, cit. [cit. 20-09-2023]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2014/06/pavel-komar-o-nagyova-a-spol-mame-celou-mozaiku-slozenou/>.

<https://www.policie.cz>

Poslanci se zastali BIS. Ve vyšetřování podezření z korupce na ministerstvu kontrarozvědka nepochybila. In: *iRozhlas* [online]. 23. května 2023 [cit. 10-10-2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/bis-poslanci-podezreni-korupce-ministerstvo-zemedelstvi-kontrarozvedka_2305231836_ale

Projev ředitele FBI Jamese Comeyho, dostupné z:

<https://www.fbi.gov/news/speeches/going-dark-are-technology-privacy-and-public-safety-on-a-collision-course>.

Šéf protimafiánské centrály o Vrběticích: Nedostali jsme info o GRU od Američanů, přišli jsme na to sami. In: *iRozhlas.cz* [online]. 30. 6. 2021 [cit. 21-05-2023]. Dostupné z https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rozhovor-ncoz-jiri-mazanek_2106300500_kuc.

Televizní dokument Josefa Klímy o kauze Nagyová dostupný z: <https://cnn.iprima.cz/nagyova-mlcenim-deset-let-trpela-rekl-klima-popsal-neschopnost-necase-odrazit-zenske-zbrane-353883>.

V Pardubicích zasahovali vojenští i protimafiánští policisté. Detektivové obvinili bývalého primátora. In: *iRozhlas.cz* [online]. 21.11.2023 [cit. 22-11-2023]. https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vojenska-policie_2311210837_cen?_ga=2.233646555.410085514.1700647743-525248519.1700647743.

Výpověď náměstka generálního prokurátora M. Olsena v Senátu Kongresu Spojených států dne 13. června 2023. Dostupné z: <https://www.justice.gov/opa/speech/assistant-attorney-general-matthew-g-olsen-delivers-opening-remarks-senate-judiciary>.

Výroční zpráva NPC 2022. Možno stáhnout z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocnizprava-narodni-protidrogove-centraly-za-rok-2022.aspx>,

„V sobotu bude sedět s budoucím ministrem.“ Policie chtěla sledovat Gazdíkův mobil i kvůli klíčové schůzce v Suché Lozi. Zdislava Pokorná. In: *DeníkN* [online]. 21. 08. 2023 [cit. 13-09-2023]. Dostupné z: <https://denikn.cz/1215454/v-sobotu-bude-sedet-s-budoucim-ministrem-policie-chtela-sledovat-gazdikuv-mobil-i-kvuli-klicove-schuzce-v-suche-lozi/?ref=inc>

3. Seznam použitých právních předpisů

Domestic Investigations and Operations Guide. Washington, D.C.: FBI HQ (RPO, IPO, OGC), 2020.

Foreign Intelligence Surveillance Act of 1978, Sec. 702.

6 U.S.C. Chapter 1 – HOMELAND SECURITY ORGANIZATION

Title I of Public Law 108-458; 118 Stat. 3688

28 CFR Part 23

The Attorney General's Guidelines for Domestic FBI Operations. Washington, D.C.: U.S. Department of Justice, 2008.

Executive Order 12333

50 U.S.C. §§ 3001 et seq.

50 U.S.C. §§ 1801 et seq.

Vládní návrh zákona dostupný ve VeKLEP pod č. 715/19, č.j. předkladatele MV 17094/OBP-2019.

ZPPP č. 209/2008, kterým se upravuje postup při vyžadování sledování osob a věcí pro účely trestního řízení

ZPPP č. 186/2011, o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu

ZPPP č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení

ZPPP č. 100/2018, o kriminalistickotechnické činnosti

POP č. 9/2019, o postupu státních zástupců v trestním řízení

Stanovisko ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů k problematice zjišťování obsahu mobilních telefonů a jiných datových nosičů, včetně obsahu e-mailových schránek, poř. č. 1/2015, Sběrka výkladových stanovisek Nejvyššího státního zastupitelství

POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY, ÚSKPV. *Analýza odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí dle trestního řádu a rušení provozu elektronických komunikací Policií ČR za rok 2021*. Praha, 2022.

Zákon o zpravodajských službách České republiky

Zákon o Policii ČR

Trestní řád

Trestní zákoník

Zákon o Bezpečnostní informační službě

Nařízení vlády č. 522/2005 Sb.

Vyhláška NBÚ č. 528/2005 Sb., o fyzické bezpečnosti a certifikaci technických prostředků

4. Seznam použité judikatury

I. ÚS 3038/07

Pl. ÚS 45/17

NSS 9 As 42/2009-124

Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2019, sp. zn. Tpjn 300/2019

ESLP stížnost č. 54810/00 *Jalloh proti Německu*

ESLP stížnost č. 35623/05 *Uzun proti Německu*

United States v. Ressay

United States v. Haouari

United States v. Afshari

United States v. Sokolow

638 A.2d 720 (Me. 1994)

14A 132/2021

6 As 108/2022-39

5. Seznam ostatních zdrojů

Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2022 a 2023, Ministerstvo vnitra ČR, Praha 2022, dostupné z:

[file:///C:/Users/masek/Downloads/Ak%C4%8Dn%C3%AD_pl%C3%A1n_boje_proti_organizovan%C3%A9mu_zlo%C4%8Dinu_na_roky_2022_a_2023%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/masek/Downloads/Ak%C4%8Dn%C3%AD_pl%C3%A1n_boje_proti_organizovan%C3%A9mu_zlo%C4%8Dinu_na_roky_2022_a_2023%20(2).pdf).

Audit národní bezpečnosti 2016, Praha 2016, dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>.

Assistant U.S. Attorney Anden Chow, přednáška na konferenci, konference Dohoda o vině a trestu a způsob jejího sjednávání, Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 5. října 2023.

Bezpečnostní strategie České republiky 2023.

DHS' Efforts To Coordinate and Enhance Its Support and Information Sharing With Fusion Centers. DHS Office of Inspector General Report, 2011. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/GOVPUB-HS-PURL-gpo33484/pdf/GOVPUB-HS-PURL-gpo33484.pdf>

Dopis vedoucího zvláštního agenta Webbera senátoru Chucku Grassleymu, dostupné z: https://tracfed.syr.edu/tracker/dynadata/2007_08/OIG_07-55_Jul07.pdf, s. 35.

Justice Manual 9-2.000 – Authority of the U.S. Attorney in Criminal Division Matters/Prior Approvals, dostupné z: <https://www.justice.gov/jm/jm-9-2000-authority-us-attorney-criminal-division-mattersprior-approvals#9-2.010>.

JTTF MOU between FBI and SFPD, podepsáno 2006 a 2007, dostupné z: <https://www.brennancenter.org/sites/default/files/analysis/SFPD%20MOU-JTTF.pdf>

Koncepce boje proti organizovanému zločinu do roku 2023, Ministerstvo vnitra ČR, Praha 2018, dostupné z: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/koncepce_boje_proti_organizovanemu_zlocinu_do_roku_2023.pdf.

Law Enforcement Coordination: DOJ Could Improve Its Process for Identifying Disagreements among Agents. GAO Report, 2011. Dostupné z: <https://www.gao.gov/assets/gao-11-314.pdf>.

Legal Handbook for FBI Special Agents. Washington, D.C.: Federal Bureau of Investigation, dostupné z: <https://vault.fbi.gov/Legal%20Handbook%20for%20FBI%20Special%20Agents>.

A Review of the FBI's Handling of Intelligence Information prior to the September 11 Attacks OIG Special Report, 2004, publicly released 2005. kapitola 5, dostupné z: <https://oig.justice.gov/sites/default/files/archive/special/0506/chapter5.htm>.

U.S. DEPARTMENT OF THE ARMY. Publication ATP 2.33-4, 1-3. *Intelligence Analysis*. 2020. Dostupné z: https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/pdf/web/ARN20669_ATP%20-33x4%20FINAL%20WEB_v2_fix.pdf.

Výpověď SAC Petera Strzoka ve Sněmovně reprezentantů, 12. 7. 2018, dostupné z: <https://www.c-span.org/video/?447953-1/fbi-deputy-assistant-director-peter-strzok-2016-investigations>.

Výpověď Roberta Muellera o vyšetřování ruského vlivu v prezidentských volbách 2016, 24. 7. 2019, dostupné z: <https://www.c-span.org/video/?462629-1/robert-mueller-testifies-house-intelligence-committee>.

Výpověď whistleblowerů z IRS, 19. 7. 2023, dostupné z: <https://www.c-span.org/video/?529320-1/irs-whistleblowers-testify-hunter-biden-investigation-part-1>.

Výroční zpráva BIS za rok 2021. Dostupné z <https://www.bis.cz/public/site/bis.cz/content/vyrocní-zpravy/2021-vz-cz-2.pdf>.

Výroční zpráva NCOZ SKPV PČR za rok 2021. Dostupné z <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zprava-ncoz-2021.aspx>.

Výroční zpráva NCOZ za rok 2021.

Warren Commission Report, 1964. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/GPO-WARRENCOMMISSIONREPORT/pdf/GPO-WARRENCOMMISSIONREPORT.pdf>

Operativně pátrací činnost a zpravodajská činnost – pohled de lege ferenda na trestněprávní legislativu a předpisy o Policii ČR a Bezpečnostní informační službě

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá právními a věcnými otázkami prohloubení spolupráce NCOZ a BIS, tedy dvou hlavních složek zodpovědných za zajišťování vnitřní bezpečnosti, kontrarozvědnou činnost a boj s organizovaným zločinem v České republice. Cílem diplomové práce je představit stručný a přehledný, zároveň však komplexní seznam otázek, který bude podložený dostatečným výzkumem. Tyto otázky musí být vyřešeny zákonodárcem v případě, že by mělo dojít k zákonné aprobaci hlubší spolupráce policie a zpravodajských služeb, konkrétně NCOZ a BIS. Diplomová práce se nejdříve věnuje rozvoji moderního organizovaného zločinu. Z našeho pohledu je tento trend skutečnou a kritickou hrozbou pro národní bezpečnost České republiky odůvodňující inovativní legislativní změny. Složitě trestní případy, jako třeba DOZIMETR, vypovídají o tom, že objektem sofistikované trestné činnosti je přímo státní zájem. Pronikání zločinu do státních struktur je dostatečným důvodem pro vážně míněnou debatu o posílení pravomocí složek zajišťujících vnitřní bezpečnost. Navíc přetrvává hrozba cizí nepřátelské špionáže a nebezpečí toho, že orgány činné v trestním řízení nebudou mít dostatečné pravomoci a prostředky. Diplomová práce dále představuje současný tuzemský model operativně pátrací činnosti NCOZ a zpravodajské činnosti BIS. Tento model slouží jako východisko pro další analýzu. Dále se věnujeme součinnostním modelům podle amerického práva, konkrétně modelům fusion centers a task forces. Americké součinnostní modely jsou porovnány s tuzemským modelem operativně pátrací činnosti a zpravodajské činnosti. Tuzemský model je následně porovnán s americkými součinnostními modely. Cílem diplomové práce není navrhnout konkrétní legislativní řešení. Namísto toho však představujeme seznam právních a věcných otázek, který by měl pomoci v budoucí debatě zákonodárce o prohloubení spolupráce NCOZ a BIS a o zajišťování bezpečnosti ČR.

Klíčová slova:

Spolupráce policie a zpravodajských služeb

Operativně pátrací činnost

Zpravodajská činnost

Criminal Investigation and Intelligence Gathering – the Future Prospects of Criminal Procedure and the Regulation of NCOZ and BIS

Abstract

The paper examines the legal and practical issues of deeper cooperation and coordination between NCOZ and BIS, two primary bodies responsible for the domestic security, counterintelligence and counter-organized crime in the Czech Republic. The aim of the paper is to present a brief and comprehensive, yet complex list of issues which is based on a thorough research. These issues must be tackled and resolved by the legislator in case any deeper cooperation and coordination of BIS and NCOZ is to be considered in the future. First, the paper looks at the alarming increase in modern organized crime rates. The paper considers this trend to be a real and present national security threat which justifies innovative legislative steps. Complex criminal cases, like DOZIMETR, point to the disturbing reality of crime-politics nexus. The penetration of the decision-making process by the organized crime is a sufficient basis for serious debate on how the legal authority of NCOZ and BIS should be strengthened. Moreover, the threat of „going dark“ and the continuous danger of enemy foreign intelligence remain on the horizon. Second, the paper presents a comprehensive and easy-to-understand model of NCOZ investigative activities and BIS intelligence gathering. This model is used as the basis of further analysis of potential NCOZ-BIS cooperation. Third, the paper analyses interagency cooperation models in the United States. Specifically, it focuses on task forces, fusion centers, and the FBI intelligence gathering system. The analysis of the U.S. interagency cooperation models is compared with the model of NCOZ and BIS activities. Finally, the Czech and the U.S. approach to investigation and intelligence gathering is compared. It is not the aim of this paper to propose specific legislative drafts. However, the paper presents a list of issues, which are all based on the previous analysis of the Czech and the U.S. approach. This list is intended to help to navigate the future debate on the domestic security in the Czech Republic.

Key Words:

Interagency Cooperation

Criminal Investigation

Intelligence Gathering